

JAV PRIPAŽĮSTA LIETUVĄ
SPECIALIAI IŠ WASHINGTONO

Antanas Dundzila

1991 rugsėjo 2 d., 10:03 val. ryto JAV prezidentas Bushas iš savo vasarvietės paskelbė, kad JAV yra pasirošusios užmegzti diplomatinis ryšius su Pabaltijo valstybių vyriausybėmis.

Tai yra mūsų visų nuo pat 1990 kovo 11 d. lauktas Lietuvos nepriklausomybės pripažinimas.

Naujai pripažintų nepriklausomybių praktiškam įgyvendinimui paspartinti prezidentas Bushas į Pabaltijo valstybes siunčia JAV valstybės ir Žemės Ūkio ministerijų aukštus pareigūnus.

Bendrai šis lietuviams, latviams ir estams reikšmingas JAV prezidento pareiškimas buvo įpintas į Sovie-

tų Sąjungos reikalus, kuriuos prezidentas plačiai api būdino.

Ruošdamasis šiam pareiškimui, prezidentas Bushas telefonu kalbėjosi su Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentais. Kas jau ir savaime suprantama, prezidentas kelis kartus pabrėžė konferenciją su Gorbačiovu.

Nuo pat Nepriklausomybės atstatymo paskelbimo 1990 kovo 11-sis, po to sekusių Gorbačiovo grąsinimų, boikoto ir šiais metais įvykdytų žudynių, po Prezidento Busho keistos laikyenos Lietuvos atžvilgiu – bent Amerikos valdžios sluoksniuose, atrodo, bręsta aušra.

MŪSŲ MINTYS LEKIA PRIE
TŪKSTANČIŲ ŽINOMŲ IR
NEŽINOMŲ KAPŲ...Lietuvos Atstovo Washingtone
Stasio Lozoraičio pareiškimas

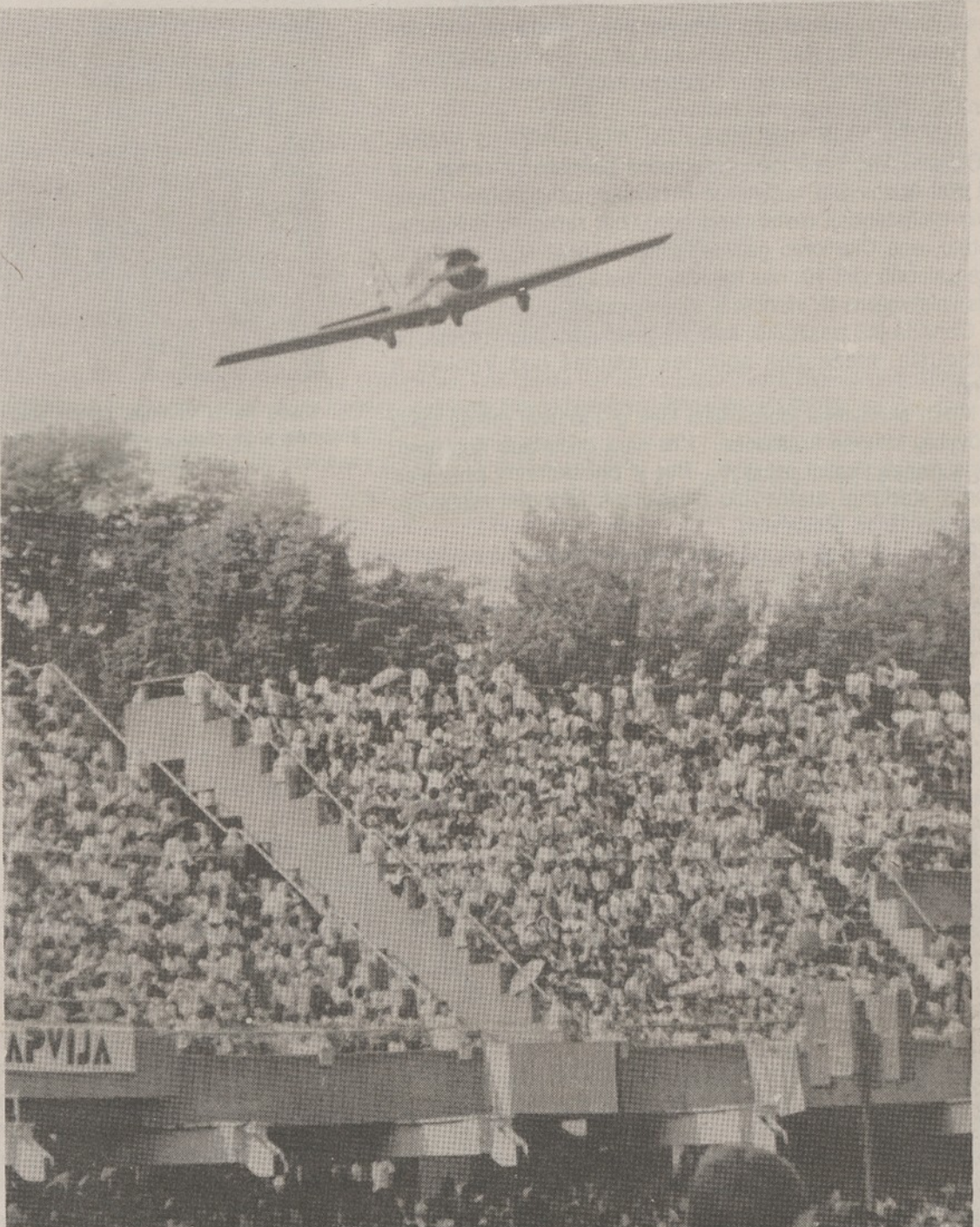
Jungtinės Amerikos Valstijos suteikė atstatyti Lietuvos Respublikai pilną pripažinimą ir išreiškė norą atstatyti su ja turėtus diplomatinis santykius.

Šis tarptautinis aktas yra labai svarbus, nes jis palengvins mūsų valstybei veikti tarptautinėje plotmėje, pasidaryti pilnateise įvairių organizacijų nare, pasinaudoti ekonominiiais resursais, kuriuos teikia atitinkamos institucijos.

Jungtinių Amerikos Valstijų pripažinimas yra taip pat aktas, kuriuo galutinai likviduojamos lygiai 52 metus užsitiesusios antro pasaulinio karo pasekmės. Lietuva buvo viena karo aukų, kuri neabejotinai daugiausiai nukentėjo ir nepaprastai ilgai lauktė aušros.

Tad šiandien turime būti dėkingi Amerikos žmonėms už nuolatinę paramą, kurią jie teikė mūsų teisingai bylai. Prisiminkime taip pat kongresų bei vyriausybės vykdytą "aneksijos nepripažinimo" politiką, kuri niekada neleidė Baltijos valstybėms juridiniu atžvilgiu pasidaryti Sovietų Sąjungos dalimi.

Tačiau pirmoje vietoje, šiandien mūsų visų mintys tegul eina prie tūkstančių žinomų ir nežinomų kapų, kuriuose ilsisi vyrai ir moterys, niekad neatsisakę mums visiems brangių idealų, kurie kovojo, dirbo, kentėjo ir žuvo už mūsų Tėvynę. Tai jų pergalė. Jų idealai auklėjo ir formavo ištisas generacijas, jų ginkluota rezistencija apsaugojo mūsų

Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynes atidarant skraidė ir lėktuvas, valdomas gabaus lakūno, ore darė suktukus, kilpas ir kitas staigmenas

kraštą nuo dar didesnės rusifikacijos, jų darbai atkreipė pasaulio dėmesį į mūsų vargus, jie įrašė į mūsų istorijos puslapius nepaprastai reikšmingos kovos epizodus. Jei mes, susidarius palankioms sąlygoms, galėjome jomis tinkamai pasinaudoti, tai būtų jų nuopelnas.

Skaudu, kad jie nebegali

džiaugtis šią dieną. Būkimė arti jų, kurie dar yra tarp mūsų.

Tarptautinis pripažinimas, atnaujinti diplomatiniai santykiai yra durys, kurios mums atsidaro į pasaulį. Dabar turėsime pradėti sunkų darbą. Turėsime stiprinti savo demokratines institucijas, reorganizuoti val-

stybinį aparatą, sutvarkyti ekonomiką ir pasivyti visoje srityse pažangiasias vakarų valstybes.

Neabejoju, kad šie sunkūs uždaviniai bus išspręsti taip pat sėkmingai kaip ir visos kitos praeities problemos. Tuo tikslu visi turėsime prisidėti prie darbo.

Džiaugiuosi žinodamas, kad prie šių pastangų noriai prisidės užsienio ir pirmoje vietoje Amerikos lietuviai, kurių energija ir patyrimas yra labai reikalingi. Jiems reikia labai nuoširdžiai padėkoti už jų prisirišimą prie tėvų žemės, kuris visad vedė į jų žygius. Jais galime didžiuotis.

Pagalčiau noriu pasveikinti mano kolegas diplomatus, kurie tamsiausiomis valandomis nesuklupo ir nepaprastai sėkmingai bei drausmingai atliko Lietuvos paskutinės laisvos vyriausybės duotą užduotį kaip galima ilgiau ginti mūsų valstybės interesus.

Laimėjome kovą prieš okupantą. Dabar turime laimėti kovą už pažangią, teisingą, šviesią valstybę.

Medininkuose nužudyti mūsų laisvės sargybiniai ant pečių buvo nešami į amžino atminimo kapus.

A. Kulbio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• LIETUVA, LATVIJA IR ESTIJA, kaip Nepriklausomos valstybės, rugsėjo 3 d. užpildė pareiškimus, kad būtų priimtos į Jungtinių Tautų Organizaciją ateinančioje 46-oje sesijoje, būsiančioje rugsėjo mėn. antroje pusėje. Reikalingi dokumentai generaliniam JTO sekretoriui, tarpininkaujant Prancūzijos ir Anglijos ambasadoriams, jau įteikti, kad juos apsvarstytų Saugumo Taryba. Reikia, kad už priėmimą pasisakytų 2/3 Tarybos narių. Sovietų Sąjunga, kuri turi veto teisę, manoma, kad jokių trugdyimų nedarys.

• LIETUVOJE PRASIDĖJUSI ATSTOVYBIŲ AMBASADŲ steigimo karštligė. Specialios komisijos tyrinėja, kur gali būti atstovybių raštinės ir tarnautojams butai. Gerai Vilnių pažįstantieji mano, kad gerų, bet remonto reikalingų pastatų, esą Čiurlionio gatvės rajone. Tokių atstovybių Vilniuje gali būti virš 10, nes kai kurios valstybės steigs visoms trims valstybėms tik vienoje iš trijų respublikų.

Canada jau pasisakė, kad jos atstovybė bus Rygoje, tik greičiausia, mažesnės apimties raštinės bus Vilniuje ir Taline.

Mūsų skaitytojai įdomaujasi kiek gi Lietuvai reikės tokių atstovybių kituose kraštuose. Kol nėra oficialaus nutarimo, niekas negali tiksliai atsakyti. Bet iš prieškarinės praktikos žinoma, kadangi atstovybių išlaikymas brangiai kaštuoja, būsią tarp 12-15 atstovybių.

Per 50 Lietuvos okupacijos metų tik trijose valstybėse – JAV, Anglijoje ir Vaticane galėjo normaliau veikti mūsų atstovybės. Šiaip taip dar reikės ir Prancūzijoje, bet visur su labai maža darbo jėga.

Tikimės, kad pirmiausia tuose kraštuose, kur iš anksčiau buvo išlikusios atstovybės, jos susilauks pilnų ambasadorių ir naujos darbo jėgos.

• J. BAKER, JAV VALSTYBĖS DEPARTAMENTO SEKRETORIUS, už kelių dienų vyks į Maskvą ir po to į Baltijos respublikos. Iš jo vizito geriau suprasime, kokios pagalbos iš JAV galime tikėtis ir kokius "patarimus", santykiuose su Maskva, atvež ne vien savo, bet ir JAV prezidento.

• BUVO LAUKIAMA, KAD posėdžiaujantis Sovietų Sąjungos vadinamas liaudies parlamentas svarstys Baltijos kraštų atsiskirimą. Bet klausimas buvo iš dienos dienos išimtas, kad gali nesurinkti atsiskirimui reikalingos balsų daugumos. Tik rugsėjo 6 d., specialiu dekretu buvo paskelbta, kad Lietuva, Latvija ir Estija pripažįstamos, kaip nepriklausomos valstybės.

• PER MASKVOS RADIJĄ KALBĖJO Lietuvos komunistų partijos, pavaldžios Kremlui, vienas iš ideologų ir aktyvių Lietuvos respublikos priešų, Vladislovas Šved – Švedas. Jis pasisakęs, kad iš aktyvios politinės veiklos pasitraukias ir daugiau jokiai politinei grupei nebeprisijaus. Tuo tarpu, kur yra kiti tos partijos vadai – Jarmalavičius, Burokevičius, generolas Naudžiūnas ir kiti, žinių neturima, bet jų iškoma. CNN žinių agentūros buvo minima, kad daugelis kietųjų komunistų partijos vadų yra pasitraukusių į Kiniją. Pradžioje buvo dar minima ir Cuba, bet ji, kaip nesaugi vieta, dabar nebeminima.

• LIETUVOJE DABAR JAU ŽINOMA, kad KGB organizacijoje buvę nemažiau kaip 700 karininkų – 2000 eilinių, bet pastovių valdininkų. Kiek buvę užverbuotų pranešėjų, dar nenustatyta. Toji šnipinėjimo ir visokių velniavų išdarinėjimo organizacija, buvo užvedusi virš 1/2 milijonų asmenims, kaip nepatikimųjų Sovietų Sąjungai, bylas.

• PER VILNIAUS RADIJĄ buvo skaitomas pranešimas – Kokioj padėty rastas TV ir radijo bokštas. Pranešimą skaitė nuolatinis Vilniaus radijo kalbėtojas Karlonas. Anot to pranešėjo, viskas taip sunaikinta, sujaukta, išdraskyta, kad tikrai apibūdinti trūksta žodžių. Jie, skaičiuodami nuostolius, nori pasikviesti iš Maskvos tuos asmenis, kurie už tą TV-radijo bokšto atidavimą valdyti vietiniams komunistams yra atsakingi. Pranešėjas sakė, kad per ilgesnį laiką bus galima, kad ir brangiai kaštuojančią aparatūrą įsigyti, bet visiškai sunaikintą arkivą niekas nebeatstatys.

• LIETUVOJE IŠLEISTAS atsišaukimas į sovietinę kariuomenę tarnaujančius karininkus, kurių ten esama apie 1000, kad tvarkingai atsipalaiduotų ir grįžtų Lietuvon. Visokiems apsaugos darbams jie būsią labai reikalingi savo tėvynėje.

Daug kartų Vilniuje, pilnos Nepriklausomybės siekiant, prie Parlamento rūmų rinkosi Lietuvos žmonės juos ginti ir vyriausybę drąsinti. Rinksis ir dabar, norėdami savo valią pareikšti, raginti spartesniais žingsniais ekonomiką įtvirtinti, naujais darbais nuo priekaištų gintis

Antano Butkaus nuotr.

LOS ANGELES TAUTINĖS SAJUNGOS SKYRIUJE

Taip jau išėjo, kad didžiųjų perversmų Sovietijoje išvakarėse, rugpiučio 18-tą, ALT S-gos Los Angeles skyriaus valdyba sukvietė į neeilinį narių susirinkimą Tautinių Namų svetainėje išklaudyti tik iš Lietuvos grįžusio S-gos garbės nario inž. Antano Mažeikos pranešimo.

Po atidarymo žodžio skyriaus pirmininkė Liucija Mažeikienė paprašė susirinkusiųsias atsistojimu pagerbti prieš dvi savaites tragiškai žuvusiųsias Medininkuose. Iškviestas padaryti pranešimą, inž. Antanas Mažeika glaustai, bet labai įdomiai papasakojo savo išpūdžius iš Tėvynės, susitikimus su Lietuvos tautininkais ir įteikė S-gos pirmininkui dr. Povilui Švarcui, skyriaus pirmininkei Liucijai Mažeikienei ir S-gos v. pirm. Rūtai Sakienai Lietuvos Tautininkų ir pirmininko Rimanto Smetonos dovanas. Dr. Švarcas, padėkojęs ir paskaitęs pridėtą raštą, Lietuvos Tautininkų dovaną ALT S-gai – bronzinį Kuni-gaikščio Gedimino atvaizdą, perdavė Tautinių Namų pirmininkui Jonui Petroniui, kad tasai šia brangia dovana papuoštų mūsų Tautinius Namus. Padėkos žodį tarė ir pirm. Liucija Mažeikienė, o Rūta Sakienė paskaitė jautrią ištrauką iš Rimanto Smetonos jai atvežto laiško:...."Džiaugiuosi ir didžiuojuosi naujomis pažintimis, visų JAV lietuvių tautininkų dėmesiu, draugiškumu, parama. Tai stiprina mūsų pozicijas, pasitikėjimą ir teikia gražių vilčių ateičiai..."

Uždarius susirinkimą nariai ir jų svečiai, kurių buvo susirinkę nemažai, buvo pakviesti prie gausaus už-

kandžių ir atgaivos stalo, kur dar ilgokai šnekučiavosi ir gvildeno einamuosius reikalus.

Inž. Antanas Mažeika,

SVEČIUOSE PAS LIETUVOS TAUTININKUS

Antanas Mažeika

Prieš metus čia Los Angeles lankėsi iš Lietuvos atvykę Tarvydai. Tarvydas yra Lietuvos Tautinio Komiteto, lengvosios atletikos komiteto direktorius. Jis Praną Lubiną ir mane pakvietė dalyvauti Lietuvoje Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse. Pakvietimą mielai priėmiau.

Apie šią savo kelionę informavau mūsų Sąjungos pirm. dr. Povilą Švarcą. Sąjungos valdyba paprašė mane susitikti su Lietuvių Tautininkų Sąjungos pirm. Rimantu Smetona.

Taigi, į Lietuvą vykau ne vien į Olimpiadą, bet ir Lietuvių Tautininkų Sąjungos man pavestais reikalais.

Daugelis iš jūsų jau buvote Lietuvoje – net ir po kelis kartus, daug ką matėte ir girdėjote, o taip pat iš spaudos ar kitų pranešimų turite gana gerą vaizdą kas darosi ir kas yra Lietuvoje.

Kelionė į Lietuvą truko apie 34 valandas – lėktuvu, laivu ir autobusu. Trumpai sustoję Panevėžyje pasukome į Vilnių. Vilniaus nepažinau – tikras didmiestis – pristatyta labai daug daugabučių devinių ir daugiau aukštų namų, tai nauji rajonai, kur pirmiau buvo laukai, kur pirmiau buvo laukai. Namai nauji tačiau, atrodo nevisai užbaigti, nors žmonės jau senai gyvena. Vilniaus miestas gražus – gamta dar gražesnė – malo-

buvęs nepriklausomos Lietuvos žymus sportininkas, rengėjų pakviestas Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse būti svečiu, antroje pranešimo dalyje papasakojo susirinkusiems savo išpūdžius ir šios Olimpiados įdomybes.

Rūta Sakienė

nūs prisiminimai...

Vilniuje sustojome prie Sporto Departamento J. Žemaitės gatvėje. Čia mus sutiko sportininkai ir giminės. Nuoširdžiai pasveikinti ir apdovanoti gėlėmis, skirtė mės kas pas gimines, o kas į viešbučius. Vykau su dukra Ilmara ir sūnum Tomu, mus apgyvendino Sporto viešbutyje.

Nors buvome ir labai nuvargę, tačiau nesiruošėm po ilsui. Nusiprausę ir pakeitę rūbus ruošėmės Vilnių apžiūrėti. Tačiau pirmučiausia bandžiau paskambinti Tautininkų Sąjungos pirm. Rimantui Smetonai. Vargais jį pasiekęs, susitarėme susitikti kitą dieną.

Susitikome prie Arkikatedros. Smetonos nebuvau matęs, tačiau greit atpažinau – malonios išvaizdos, ramaus būdo, man priminė Antaną Smetoną. Pasisveikinę sutarėm eiti į "Vilties" laikraščio buveinę, kurioje yra ir Lietuvių Tautininkų Sąjungos, raštinė. Čia radome valdybos sekretorių ir valdybos narį.

Perdaviau pirmininkui mūsų Sąjungos sveikinimus ir linkėjimus, įteikiau 500,00 dol. Tautininkų Sąjungos veiklai gerinti. Šia proga atsivežiau filmą apie Antaną Smetoną kasetę pritaikytą Lietuvoje naudojamai sistemai ir "Tautinės (Nukelta į 3 psl.)

\$ 1.95 – SVARAS – KALĖDINIAI SIUNTINIAI pristatomi į namus LIETUVOJE. Specialus susitarimas. Rūbai, maistas, vaistai **BE MUITO.** Ši nuolaida galioja rugsėjo ir spalio mėn. **Paskubėkit!** Iš kitur savo daiktus siųskite mums paštu arba UPS.

TRANSACK, 2638 W. 69 St.,
Chicago, IL 60629,
Tel. 312-436-7772.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by Amerikan Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.
Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskrido numerio kaina 60 centų •
Straipsniai pasirašyti pavarde ar inicialais nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinami straipsniai grąžinami tik autoriams prašant. • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

GORBAČIOVUI IŠ BALNO IŠVIRTUS

Juozas Žygas

Eterio bangomis pasklidusi žinia, lyg bombos sprogimas pabudino miegančią pasaulį. Reikia žinoti, kad yra žmonių vadovaujančiuose postuose, kurie sėdėdami kabinetų kėdėse – miega. Kadangi jie pasaulį mato per savo sapnų ir svajonių šydą. Rašantįjį beveik iš lovos išvertė, telefoninis paskambinimas iš Margučio.

Žinia pritrenkianti, bet jos buvo lauktina. Kadangi Gorbačiovas žaidė labai pavojingą žaidimą. Negalima paneigti, kad jis neturėtų nuopelnų. Tačiau beeidamas savo garsiai išreklamuotu persitvarkymo keliu, pusiaukelėje atsisuko ir pats nusigando. Nusigandęs pradėjo vaikščioti į kairę ir į dešinę. Savo kalbose ir darbuose ėmė pats sau prieštarauti. Taip besiblaškydamas, pradėjo vyti virvę ant kurios pats pasismaugė. Bevykdydamas savo "reformas" save apsisitė reformų priešais. Ne be jo žinios, raktinėse pozicijose atsirado gen. Dimitri Yazov, KGB virš. Vladimir Kryuchkov, vidaus reikalų ministr. Boris Pugo ir kiti imperijos ir prievartos šalininkai. Kas blogiausia, kad tos tamsiosios jėgos rado ir vakaruose pritarėjų. Juodosios beretės ir OMON daliniai, taip pat ne be jo žinios savivaliavo. Sukilimo metu pasiskelbęs valdžios galva Gennady Yanayev, taip pat buvo Gorbačiovo iškeltas. Taigi pats dirvą savo nuvertimui rengė!

Jau žinome, kas įvyko. Dabar telieka klausimas, kaip toliau plėtosis. Situacija yra labai nepastovi ir komplikuota. Kol senieji kariuomenės vadai nepašalinti ir KGB aparatas nėra išardytas, tol sužeistas žvėris dar gali smogti. Atrodo, kad Gorbačiovas nieko neįsmoko ir nieko neužmiršo. Jo visos kalbos tebėra dvi-

prasmės. Kalbėdamas Aukščiausioje taryboje, jis kalbėjo apie reformas ir demokratiją, bet komunistinės santvarkos rėmuose. Taip pat ir už imperijos išlaikymą.

Kaip žinome, sukilimas buvo organizuojamas kietosios linijos šalininkų. Jų pirmas smūgis buvo nukreiptas į demokratijos centrus, būtent: Maskvą, Leningradą ir Baltijos valstybes. Gen. Feodoras Kuzminas, Pabaltijo regiono Sovietų kariuomenės viršininkas, paskelbė atsišaukimą, kad jis perima visų trijų respublikų kontrolę. Prez. Vyt. Landsbergis parodė šaltus nervus ir orientaciją paskelbdamas, kad okupantų ar karinės juntos potvarkiai negalioja. Vidaus ministerijos kariuomenės daliniai pradėjo užėmimą Lietuvos ryšių ir valdžios pastatų. Tačiau Vilnius nekapituliuojo ir tuo laikė pirmąjį smūgį. Jį pasėkė Leningradas. Paskui demokratinių jėgų priekyje atsistojo Rusijos prezidentas Boris Yeltsin ir Rusijos žmonės, kurie išstojo prieš komunistinę priespaudą.

Tankus važiuojančius į Rusijos parlamentą, minia pasitiko ne dainomis, bet Molotovo kokteiliais. Tai buvo generolų nervų išbandymas, kurie neišlaikė. Sukilimo vadai pradėjo sirgti. Tai buvo pirmosios kregždės, kurios rodė, kad sukilimas nepavyks. Pasaulio akys buvo į Yeltsiną nukreiptos. Gorbačiovas į Maskvą sugrąžintas, nesugebėjo įvykių suprasti ir jų tinkamai įvertinti. Klaidingai jis save pervertino, manydamas, kad minios prieš tankus ir prie parlamento stovėjo, gindamos jo interesus. Savo pirmojoje kalboje parodė, kad jis nieko nesuprato. Kalbėdamas apie persitvarkymą, jis partiją ir imperiją tebebandė ginti. Taip pat nesuprato, kad jo žo-

SVEČIUOSE PAS LIETUVOS TAUTININKUS

Antanas Mažeika

(Atkelta iš 2 psl.)

Minties Keliu" knygą, jas įteikiau pirm. Rimantui Smetonai jo asmeninei bibliotekai. R. Smetona pakvietė mane į bendrą, tai yra Sąjungos valdybos narių, AT Tautininkų frakcijos atstovų ir Neo-Lithuanų susitikimą Kaune. Sutarėme, kad ten padarysiu pranešimą ir pasidalinsime nuomėmis.

Atsisveikinęs su pirmininku ir valdybos nariais, skubėjau į kitą susitikimą su Aukščiausios Tarybos deputate Nijole Ambrazaityte Gedimino prospekte prie Tautininkų būstinės, nes ir ji turėjo mažai laiko, reikėjo būti kitoj vietoj. Jai aš buvau atvežęs Lietuvos žemėlapi, kuriame buvo pažymėtas Sovietų Sąjungos kalėji-

džiai kaip žirniai atsimušą į sieną. Delegatai ir minia ne bebuvu linkusi jų klausyti.

Yeltsinas matydamas, kad Gorbačiovas pasimetęs, Aukščiausioje taryboje pirštu rodė, ką jis privalo skaityti. Taip pat Yeltsinas išleido atsišaukimą į Vakarų pasaulį, kad pripažintų Baltijos valstybes. Tą jo atsišaukimą daugelis išgirdo, tačiau buvo ir golfu užsiėmusių. Laisvė negali būti sušaudoma ir tankai negali jos sulaikyti. Maskvoje ne žuvusieji, bet komunizmas buvo palaidotas. Maskvoje, Vilniuje ir kitur pradėjo griūti paskutinieji priespaudos simboliai. Nekantriai laukėme Vakarų pasaulio reakcijos. Rugsėjo 26 d. Pabaltijo valstybių pripažinimai, pradėjo birti lyg iš gausybės rago. Politinių žinių komentatorius pasakė: "Amerika net jeigu dabar pripažintų, tai moraliai būtų eilės gale". O sekantį rytą, per politines žinias, transliavo prez. Landsbergio žodžius, jis sekančiai pasakė: "Pasauliui Lietuvą pripažįstant, Amerika gali ir palaukti".

Teisingai yra sakoma, kad nėra to blogo, kas į gerą neišeitų. Taip išėjo su nepasisekusi sukilimu, po kurio įvyko komunizmo ir senosios santvarkos laidotuvės. Laimėjusieji yra Lietuva ir kitos laisvę siekiančios valstybės. Dabar išsilaisvinimo procesas yra žymiai pagreitinamas. O pralaimėtojų eilėse yra Gorbačiovas, reaktionieriai ir jų draugai Vakaruose, kurie "Naująją pasaulio santvarką" senosios imperijos rėmuose kurti norėjo.

mų ir koncentracijų stovyklų išdėstymas. Šį žemėlapi man įteikė VLIKo valdybos narys Vilius Bražėnas, prašydamas jį perduoti Aukščiausios Tarybos deputatei Nijolei Ambrazaitytei. Tai aš ir padariau. Bešnekant Ambrazaitytė apgailestavo, kad negalinti atvykti ir dalyvauti Los Angeles šv. Kazimiero Parapijos 50 metų jubiliejuje, nes tuo laiku turi būti Italijoje, tačiau galėtų ir norėtų atvykti kitu metu sausio ar vasario mėnesį. Šia proga pasinaudodamas užklausa ar galiu pasiūlyti Vasario 16 d. rengėjams ją pakviesti. Ji mielai sutiko, pageidaudama, kad būtų geriau pagrindine kalbėtoja, bet ne soliste. Laikas baigėsi, turėjome atsisveikinti. Nijolė Ambrazaitytė pakvietė mus atvykti į Parlamento Rūmus, o ten ji pasirūpins, kad A.T. pirm. Vytautas Landsbergis sutiktų pasimatyti. Kvietimą mielai priėmiau.

Sekančią dieną Kaune atidaroma Olimpijada.

Grižau į Vilnių. Į Parlamento Rūmus vykau su dukra Ilmara ir sūnum Tomu. Mus nuvežti ir kartu pabūti pasisiūlė Olimpiados žurnalistas Aleksas Juozapaitis. Atlikę vizito registracijos procedūrą buvome suvesti į Aukščiausios Tarybos paskutinius, prieš atostogas, posėdžius. Tuo metu kalbėjo A.T. pirm. Vytautas Landsbergis, jis vedė diskusijas ir nutarimų balsavimus. Pertraukos metu susitikome su A.T. atstove Nijole Ambrazaityte. Buvome pavaišinti kavute, o po jos nusvesti į pirm. Landsbergio kabinetą, kur jis mus mielai priėmė. Buvau priimtas kaip A.L.T. Los Angeles sk. pirmininkas. Kalbėjome apie mano, įteiktą jam būnant Los Angele, ALTo veiklos aprašymą. Susitikimas truko 10 min. pirmininkas skubėjo į paskutinį šios sesijos posėdį.

Vizito metu teko susitikti su keliais atstovais. Man buvo labai miela ir malonu išgirsti atsiliepimą apie AT Tautininkų frakciją. "Tautininkai auga, stiprėja ir yra veržlūs... Tautininkams pritarančių skaičius vis didėja".

Liepos 31 d. trečiadienį, Kaune gražiam "GILDIOS" restorane, 4 val. p.p. įvyko Tautininkų, Neo-Lithuanų ir atvykusių iš Amerikos Tautinės S-gos narių susirinkimas – pietūs. Lietuvių Tautininkų S-gos pirm. Rimantas Smetona

pasveikinęs susirinkusius, pakvietė atsistojimu pagerbti šiandien ankstų rytą Medininkų muitinės poste žiauriai nužudytus didvyrius.

Liūdesio ir rimties šešėlyje pirmininkas tęsė susirinkimą. Pristatė dalyvaujančius Tautininkų frakcijos A.T. atstovus, valdybos narius ir Neo-Lithuanus. Man paprašė pristatyti svečius iš Amerikos. Pristačiau garbės narį Joną Jurkūną ir Ponią ir garbės narį Mečį Valiukėną. A.L.T.S-gos pirmininko ir valdybos vardu pasveikinau Lietuvių Tautininkų Sąjungą, paminėjau kad jau pirmajame susitikime su pirmininku buvau įteikęs sveikinimo raštą ir 500.00 dolerių Sąjungos veiklai gerinti. Perdaviau pirm. dr. Povilo Švarco kvietimą, kviesdamas pirm. Rimantą Smetoną atvykti į A.L.T. S-gos Seimą įvyksiantį 1992 m. gegužės mėnesį St. Petersburgu. Paprašiau pasisakyti kaip mes galėtume geriau ir efektingiau jiems padėti. Pakviečiau garbės narį Joną Jurkūną mano sveikinimą papildyti ir supažindinti su Tautinės Kultūros Fondu.

Po to pasisakinėjo susirinkusieji. Vienas klausimas, kaip mes žiūrime į suteikimą pilietybės išeivijos lietuviams, nes jie, jau čia, Lietuvoje gauna nemalonių pastabų.

Susirinkimas gana greit pasibaigė. Tai buvo darbo diena su tragiškais išgyvenimais, o rytoj – vėl į darbą, tad suprantama, visi skubėjo.

Su pirmininku Rimantu Smetona dar kartą susitikome mano išvykimo dieną jo bute. Čia vieni, išsikalbėjome visais mums rūpimais reikalais. Ir jie kaip ir mes turime problemą dėl "VILTIES" ir "DIRVOS" redaktorių. Į klausimą kaip konkrečiai galėtume jiems padėti, to neatsakė susirinkime. Tačiau čia jo bute kukliai pridėjo, kad būtų jiems daug lengviau dirbti jei mes nupirktumėm jiems FAX ir ZIROX aparatus. Viena pastaba, kuri man paliko atmintyje, kad paminėjo, jog anksčiau lietuvių tarpe daugiau būdavo neįgiamų pasisakymų tautininkų atžvilgiu, sakydavo, kad tautininkų idėja jau atgyvenusi. Tačiau vis stipriau pabrėžiant, kad tautininkų pagrindinis tikslas yra Tautos laisvė ir gerovė lietuvių žemės sutinka vis daugiau simpatikų ir tuo pačiu didėja naujų narių. Tas padeda Lietuvių Tautininkų Sąjungai augti skaičiumi ir stiprėti savo ideologija.

LIETUVA PO 45 METŲ

Genovaitė Dumčiūtė – Breichmanienė

Atrodo, kad ir aš čia tik vakar klūpočiau, o praėjo penki dešimtmečiai. Kiek daug įvykių, pasiekimų, pažangos įvyko žmonijos gyvenime... O kiek daug kančių, vargo, sielvarto teko pakelti mažai mūsų tautai? Baigiasi XX amžius. Žmogus, pasinaudodamas savo proto galia, gali pavaikščioti mėnulyje, gali išstisus mėnesius praleisti erdvėje, o ne už ilgo ir kitose planetose galės paviešėti. Bet kas pasikeitė nuo romėnų imperijos laikų, kai stipresnis nugalėjęs savo silpnesnį kaimyną, priversdavo vergauti, nors kartais nugalėtas ir kultūringesnis buvo? Argi ne taip atsitiko ir su mūsų Tėvyne? Kraštas nuteriotas, ūkis sunaikintas, išžudyti partizanai, o didžioji dalis inteligentijos išvežta į Sibirą arba paversta vergais, pasmerkta lėtai mirčiai. Ir už ką? "Jeigu mylėti savo kraštą ir būti patriotu yra nusikaltimas, tai aš esu kaltas" – dainuoja nelaisvės paimtas Aidos tėvas Etiopijos karalius Amonasro (opera "Aida"). Argi ne tuos pačius žodžius kartojo Sibiro tremtiniai vergų stovyklose prie Laptevų jūros, Baikalo ežero pakrantėse, prie Lenos upės ar Sibiro taigoje?

Mano minties siūlą nutraukia stipriau pradėję gausi vargonai. Katedra pilna žmonių. Šv. Mišios antašaujamos lietuvių kalba, choras gieda lietuviškas giesmes, papokslas patriotinis, primenąs mūsų tautos kančias. Dvi ilgos eilės žmonių suklaupia išilgai bažnyčios. Tarpe eilių eina kunigas ir dalina šv. Komuniją. Vyresniųjų moterėlių veidais rieda ašaros. Vis tik ir per penkis dešimtmečius okupantas neįstengė išrauti iš širdies tikėjimo, kuris yra vienintelė paguoda kovoje už būvį. Po pamaldų žmonės būreliais stoviniuoja, kalbasi, fotografuojasi. Jie irgi tik turistai kaip ir mes – pagalvoju.

PASKUTINIS SUSITIKIMAS SU DRAUGAIS

Mūsų viešnagės pradžioje buvome sutarę, kad vieną dieną praleisime visi kartu ir apkalbėsime senus ir dabartinius laikus. Katedros aikštėje susitinkame keturiese: Vytautas, Elenutė ir mudu su vyru. Nutariame pavaikščioti keliais, kuriais jaunystėje sekma dienų po-

pietėmis mėgdavom paklajoti. Lipame į Gedimino kalną. Lipame ir vis turime sustoti pailsėti. Prieš 50 metų bėgte užbėgdavom, o dabar ir kalnas statesnis ir kelias ilgesnis... Gedimino pilyje įruoštas buties muziejus. Siaurais vingiuotais laiptais lipdami sustojame kiekviename aukšte ir apžiūrime ten išstatytus senovės rūbus, papuošalus, darbo įrankius, ginklus, šarvus ir t.t. Pasiikiame pačią pilies viršūnę. Prieš akis puiki Vilniaus panorama. Ramiai vingiuoja Neris, savo mėlyna juosta skirdama miestą į senąją ir naująją Vilnių. Naujasis Vilnius nesiskiria nuo kitų Europos miestų priemiesčių. Tarp to betono mūrų dominuoja Sporto rūmų pastatas, taip primenantis Montrealyje "EXPO 67" matytą sovietų paviljoną.

Mano akis, gi, mieliau krypta į senąją miesto dalį, kur yra tikrasis Vilnius, pasipuošęs architektūriniais įdomiais pastatais, bažnyčiomis, aikštėmis ir parkais. Neries intakas Vilnelė visiskai pasislėpusi vešliai suaugusių medžių žalumyne.

Baltutėliai Trys Kryžiai atrodo ranka pasiekiami. Bet ir jaunystės metais nebuvo taip lengva ten užkopti, tad dabar gėrimės jais tik iš tolo.

Dar labiau nudėvėtais, net išgaubtais akmeniniais laiptais užlipame į Aušros Vartus. Viskas atrodo taip pat – lyg tik vakar čia klūpočiau ir meldžiausi.

Filharmonijos pastatas vasarai uždarytas ir remontuojamas, tad tik iš kitos gatvės pusės bandau atspėti, kur čia buvo mūsų darbo kambariai, kur koncertų salės.

Vilniuje daugelį muziejų esame aplankę, nors vis pas kubomis, vis taupydami laiką. Šiandieną draugai nori mums nuodugniai parodyti Istorijos ir etnografijos muziejų, kuris yra įsikūręs ilgą me siaurame pastate Gedimino kalno papėdėje, buvusiose Barboros Radvilaitės rūmuose.

Pirmame šio pastato aukšte visai nesenai atidaryta tremties paroda. Prie įėjimo po stiklu stovi Sibiro tremtinio švarkas. Tas švarkas labai iškalbingas. Jis yra taip sulopytas įvairiais dydžio ir spalvų lopais, kad neįmanoma pasakyti iš kurios medžiagos jis buvo pasiūtas. Prisigėręs prakaito, o nuo lopų ir siūlų daugybės pasidaręs sunkus, todėl jis ir gali stovėti. Vien tik pasižiūrėjus į švarką, galima suprasti koks buvo tremtinių gyvenimas. Toliau sukabinti iš duonos minkštimo suverti rožančiai, pačių pasidaryti darbo ir namų apyvokos įrankiai. Kitoje ilgo koridoriaus pusėje sukabintos nuotraukos iš kasdieninio gyvenimo aplinkos. Nepaprastai atšiauri gamta, vienišo žmogaus kova su neįprastu klimatu, iš šakų ir lentgalių suremtos būdos, žmonės skarmalais apsvyturiant galvas ir kojas... Vien tik žiūrint į tas nuotraukas, ašaros rieda per veidą. Sunku įsivaizduoti, kad žmogus gali būti taip nužmogintas, nuvežtas į negyvenamą vietą ir paliktas mirčiai. Normalus žmogus ir su gyvuliu taip negalėtų pasielgti.

Apžiūrėjus muziejų, prieš jau išvados, kad lietuviai yra ištvermingas, atkaklus, greitai nepasiduoda ir stengiasi rasti išeitį iš esamos padėties. Tie, kurie atlaikė pirmuosius mėnesius nežmoniškoje sąlygoje, stengėsi išlikti, susidaryti nors šiek tiek įmanomesnes sąlygas ir pakenčiamiasnę gyvenimo aplinką. Kai kurie įstengė patogesnius ir didesnius namukus sulipdyti. Nuotraukose matosi namukų su langais ir net baltomis langinė-

Spaudos Rūmų ir TV – Radijo bokšto darbuotojai pakaitomis badavo 169 dienas prieš jų darbo patalpų užgrobimą. Dabar du tokie nameliai, badaujančius priglaudę, greičiausiai bus perkelti į muziejų.

Dirvos nuotr.

mis, darželiu ir tvorele aplinkui. Tačiau tai nereiškė, kad po metų ir iš šios gyvenvietės jie bus ištremti į dar blogesnes gyvenimo sąlygas.

Visą likusią dieną praleidžiam su pačiais artimiausiais savo draugais.

MITINGAS

Liepos 12 d. Kalnų parke ruošiamas mitingas, reikaujant išvesti iš Lietuvos rusų kariuomenę. Kaip upės vaga plaukia žmonių minia plačiu keliu į kalną, esantį Trijų Kryžių papėdėje. Pradeda lyti, bet tai žmonių nesulaiko ir netrukus visos sėdimos vietos užimtos. Kiti susiranda vietas ir susėda ant žolės kalnų pašlaitėse. Tarp gausybės trispalvių matosi Lenkijos, Gudijos ir Ukrainos vėliavos. Šūkiai ir plakatai drąsūs ir prasmingi, o kalbėtojai ugningi, reikalauja galo okupacijai. Net Leninas paminimas, nes 1922 m. liepos 12 d. jis pažadėjo nesikišti į Lietuvos reikalus. "Na, dabar savo akimis matei kas vyksta Lietuvoje!" – džiaugiasi Elenutė.

Atsisveikinant ji perriša mane juosta ir sako: "Genuite, saugok savo sveikatą. Atmink, kad mudvi turime sulaukti nepriklausomos Lietuvos ir susitikti laisvame Vilniuje. Tik tada galėsime ramiai numirti. O kad Lietuva bus laisva – aš visai

neabejoju. Pesimizmui mes neturime laiko!"

Paskutinį vakarą susirenkame visi privačiame "Stiklių" restorane. Duoda mums atskirą kambarį, kuriame viskas paruošta labai gražiai, patarnavimas be priekaištų. Maisto privatūs restoranai turi įvairaus ir gero. Net ir gėrimai, kuriuos mums servuoja yra šalti. Ne visuomet pasisekdavo mums tai gauti. Mudu su vyru norime padėkoti visiems mieliems draugams už jų rūpestį ir globą, už parodytą mums meilę ir dėmesį. Be jų globos mes nebūtume galėję pamatyti tiek daug.

PASKUTINĖS AKIMIRKOS

Kitą rytą didelis būrys išlydi mus iš Vilniaus aerouosto. Trys savaitės prabėgo kaip viena akimirka. Dar nepalikau Lietuvos, o širdyje vėl jaučiu ilgesio ir nostalgijos jausmą. Ausyse skamba Rumšiškės girdėta daina, visos auditorijos išdainuota net tris kartus. Argi galėjo Pranas Vaičaitis tikėtis, kad po 100 metų jo tada iš širdies parašytus žodžius kartos mūsų tauta, išblaškyta po platų pasaulį?

"O, tėviške! Koks mielas kraštas, kurio taip netekau ūmai –

To neišreikš nė vienas raštas, tai pasakys vieni jausmai..."

Mūsų lėktuvas pakyla pirmiesiems saulės spinduliams besiskverbiant pro medžių viršūnes. Bunda gamta, bunda ir mūsų Tėvyne. Jai nereikia atgimti, nes ji niekada nebuvo mirusi, o tik prispaušta, iškankinta ir paniekinta. Tylėjo. Paskutinis mano troškimas ir maldą: "Dieve duok stiprybės, ryžto ir vienybės mūsų tautai kovoje už laisvę"... O kova jau prasidėjo ir "nebeužtvenksi upės bėgimo"...

(Pabaiga)

Trakų pilies kiamas

Giedrės Kijauskienės nuotr.

SUSIPAŽINIMAS IR ATSISVEIKINIMAS

Dvi Lietuvos pianistės Clevelande

Vytautas Matulionis

Po muzikiniai vaisingos poros mėnesių viešnagės Amerikoje, dvi jaunos Lietuvos pianistės – Guoda Gedvilaitė ir Aleksandra Žvirblytė – grįždamos į Lietuvą dalyvauti Tarptautinėse M.K. Čiurlionio Piano Varžybose, pasirodė ir Clevelando lietuviams. Tai įvyko paskubomis Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos surengtame ir globojamame rečitalyje, 1991. VIII. 12., Dievo Motinos Parapijos salėje, Clevelande. Nors dėl nepatogios dienos (pirmadienio vakaro), karštoko oro ir skubotumo, klausytojų buvo nedaug (apie šimtą), jie buvo labai maloniai nustebinti.

Apie abi pianistes jau buvo kiek rašyta anksčiau (Dirva, Talentų žydėjimo metas, 1991. VII. 11.). Tegaliau pridėti, kad Guoda Gedvilaitė (16 m.) ir Aleksandra Žvirblytė (24 m.) piano varžybų pasaulyje nėra naujokės, bet patyrusios "se nos vilkės".

Gedvilaitė yra laimėjusi atžymėjimus keturiose tarptautinėse piano varžybose, įskaitant ir dvi paskutiniąsias Amerikoje: The World Piano Competition of the American Music Scholarship Association, Cincinnati, Ohio, 1991 ir The Young Keyboard Artists Association International Piano Competition and Festival, Oberlin, Ohio, 1991. Ji yra daug koncertavusi ir kaip solistė ir su Lietuvos Valstybine Filharmonija Lietuvoje ir užsienyje.

Aleksandra Žvirblytė, taip pat daugelio varžybų dalyvė. The Eleventh Annual Young Keyboard Artists Association International Piano Competition and Festival, Oberlin, Ohio, šiais metais laimėjo ketvirtą vietą. Ji yra koncertavusi Lietuvoje, Sovietijoje, Bulgarijoje, Vokietijoje. Dalyvavusi tarptautinėse piano klasėse ir seminaruose Weimare ir Zuriče. Nors jau baigusi Maskvos Čaikovskio Konservatoriją, ji ir toliau ten tobulinasi piano klasės direktoriaus Lev Vlasenko priežiūroje, kartu eidama ir jo asistentės pareigas.

Kartu su jaunosiomis me nininkėmis Amerikoje viešėjo ir Lietuvos Valstybinės Konservatorijos piano klasės direktorė Veronika Vitaitė (Žvirblienė). Ši gabi mokytoja savo viešnagę Amerikoje pašventė grynai profesiniam darbui stebėdama šios šalies piano dėstyto būdus, pasikeisdama giliu pianistiniu patyrimu, mokydama pažengusiųjų klases ("master classes") ir duodama privačias pamokas. Todėl nenuostabu, kad amerikiečiai, įvertindami jos talentą, pakvietė ją, kartu su clevelandiečiais Andriumi Kuprevičium ir Antanu Smetona, teisėjauti tarptautinėse piano varžybose, Oberlin, Ohio. Šios išvykos į Ameriką metu visas tris viešnius globojo Birutė ir Antanas Smetonai, palengvindami jų buvimą naujoje aplinkoje.

Vakaro programoje Guoda Gedvilaitė skambino keturis kūrinius: Sonata No. 8 in C Minor, Op. 13 ("Pathétique") – Ludwig van Beethoven; Sonata No. 3 in A Minor, Op. 28 (1917) – Serge Prokofieff; Dance of the Gnomes ("Gnomes") – koncertinis etiudas – Franz Liszt; Hungarian Rhapsody No. 6 in D-flat Major – Liszt. Labai sudominusi savo pirmame pasirodyme Amerikoje (Birutės ir Antano Smetonų piano klasės rečitalyje, 1991. VI. 16., Clevelande) Gedvilaitė ir šiame rečitalyje neapvylė. Priešingai, čia ji atsiskleidė dar labiau kaip nepaprastai gabi pianistė nebojanti jokių kompozitorių pastatytų kliūčių, jas visas nugalėdama jaunatvišku užsidegimu ir stebinančiai išvystyta technika. Ji gražiai atskleidė Beethovenio sonatos beveik viską joje nuspalvinantį gilų liūdesį, įtikinamai įveikdama ypač sunkią jos pirmąją dalį (Grave – Allegro di molto e con brio). Tai viena trijų žinomiausių ir mėgiamiausių Beethovenio sonatų (kitos dvi yra "Appassionata" ir "Mėnesienos"). Jos taip pat neatbaidė į klasišnius pamatus atremta, bet naujojo klasicizmo varšomis nuspalvinta Prokofieff sonata. Gedvilaitė nepasi-

Pianisčių – Guodos Gedvilaitės ir Aleksandros Žvirblytės piano koncertas įvyko rugp. 19 d. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Jos susitiko su kitais pianistais ir pianistėmis.

Iš deš. į kairę: L. Šarkaitė, V. Puškorius, V. Vitaitė, A. Smetona, G. Gedvilaitė, A. Žvirblytė, G. Trutnevytė, Sonata ir Rokas Zubovai, A. Karaliūtė ir neatpažinta.

metė jos sudėtingos harmonijos sukuriuose, bet iš jų išniro nugalėtoja. Grynai virtuoziniai pianistės sugebėjimai visapusiškai išryškėjo Liszto kūriniuose Gnomes ir Hungarian Rhapsody No. 6. Čia pianistė sumaniai išvingiavo tarp painių ritmų, staiga greitėjančios ir lėtėjančios slinkties ir griauštinio skambančių dramatiškų frazių. Klausytojai šiuos kūrinius priėmė ypatingai šiltai.

Guoda Gedvilaitė yra pilna jaunatviško veržlumo ir pasitikėjimo savimi. Tai įgimtų muzikinių sugebėjimų savininkė, juos naudojanti nuostabiai lengvai, tiesiog nerūpestingai, bet kartu ir labai tiksliai. Šiuo metu ji ne tiek nardo jausmo gėlėse, kiek pasikliauja puikia technika, mažiau išvalga. Skambintame repertuare ji pasirodė sugebanti susidoroti su skirtingais muzikos stiliais ir jų reikalavimais. Šiuo metu iš jos reikalauti daugiau būtų negailėstinga. Ji yra pasiekusi jau labai daug ir talentingos mokytojos (Vitaitės) priežiūroje tvirtai žengia į daug žadančią (bet ir daug reikalaujančią) muzikinę ateitį.

Aleksandra Žvirblytė, taip pat anksčiau sudominusi savo išieškotu, filosofiniu skambinimu, šiame rečitalyje atliko tris Mikalojaus Konstantino Čiurlionio preludus: Ruduo (Op. 17, No. 4) (1904), Prelude in D Minor, Op. 16, No. 3 (1904), Prelude in D Minor, Op. 21, No. 1 (1906); French Overture in B Minor (pirmoji dalis – overture) – Johann Sebastian Bach; Etude No. 1 in C Major, Op. 10, No. 1 – Frederic Chopin; Ondine iš "Gaspard de la Nuit" – Mau-

rice Ravel; Après une lecture du Dante. Fantasia quasi Sonata – Franz Liszt.

Žvirblytės skambinimas pasilieka atmintyje kaip sėkmingas mėginimas pilnai pasinerti į skambinamo kūrinių dvasios gelmes ir, pasinaudojant subrendusia technika, tų gelmių turtus vaizdžiai išskelti į paviršių. Todėl nesistebėtina, kad dažnai kai kurių pianistų rankose miglotai skambantys ir betiksliai klaidžiojantys Čiurlionio kūriniai po Žvirblytės pirštais nuskambėjo aiškiai, nenuobodžiai, staiga labiau suprantamai. Bacho kūrinyje pianistė nepaklydo painiose daugialypės melodijos pinklėse, bet kiekvienai nepriklausomai besivystančiai melodijos šakai leido pilnai pražysti. Šopeno etiudai – tai mankšta piano technikai išplėtoti, sustiprinti, techninėms piano skambinimo problemoms išspręsti. Sukurti gilaus įkvėpimo dvasioje, jie nėra tik sausi matematiniai uždaviniai, bet tobuli meno kūriniai išnaudojantys visas pianui priklausančias savybes. Žvirblytė Šopeno etiudą suprato kaip lakios, plaukiančios romantiškos dvasios kūrinių, nepašyškėdama jam plačių, jausmingų mostų. Virtuoziniame Ravelio kūrinyje Ondine, menininkė vykusiai sukūrė slaptą nakties nuotaiką, meistriškai lengvai slinkdama iš akordo į akordą, raibuliuojantiems gaidų ratams nenumalšinamai plintant į tamsos begalybę. Tik atidžiai šio kūrinių klausant atsivėria visas jo grožis. Jau anksčiau girdėtame Žvirblytės skambintame Liszto kūrinyje Après une lecture du Dante. Fantasia quasi Sonata,

pianistė vėl patvirtino, kad ji yra galingų tonų valdovė ir dramatiškus muzikinių atspalvių tapytoja, priaugusi ir maištingų akordų audrai ir voratinklio lengvumo tyčiausiai melodijai.

Žvirblytė yra muzikiniai subrendusi, išvalgi, tikrosios kūrinių muzikinės ir dvasinės prasmės ieškotoja. Tvirtai įsisavinta technika jai yra tik puiki priemonė tikslui atsiekti. Sprendžiant iš šio rečitalio, Žvirblytė daro "rimtos" pianistės išpūdį, linkusios į sunkesnius, tamsesnius, muzikiniai filosofiskus kūrinius. Todėl yra truputi keista, kad su ta "rimtimi" nevisai derinasi jos sceninis judesys – įėjimai, išėjimai, nusilenkimai. Jie per daug skuboti, staigūs, kampuoti. Ar nevertėtų juos kiek apdailinti, išlyginti, suapvalinti besiekiant visiškai profesionalaus išpūdžio?

Šis rečitalis buvo graži proga susipažinti ir atsisveikinti (laikiniai?) su į tarptautinį muzikos pasaulį vertai besiveržiančiu lietuvišku talentu. Sėkmės abiem pianistėms M.K. Čiurlionio Tarptautinėse Piano Varžybose!

GREEN CARD LOTTERY
40,000 AVAILABLE FOR 1992
CALL NOW
TOLL FREE: 1-800-767-5906

(30-38)

**PARDUODAMAS SKLYPAS
ANT EŽERO KRANTO**
Tik 45 min. kelio nuo Clevelando, prie dirbtinio ežero Mont Mere Lake.
Žuvingas ežeras, smagus mažiems laivukam.
Apylinkės labai ramios ir gražios. Kaina – 12.000 dol.
Kreiptis į Juozą Kijauską (31-35)
tel: 289-7504

ATŠVENTĖME PUSĖS ŠIMTMEČIO DIDŽIŲJŲ VILČIŲ IŠSIPILDYMA

Pranešimas iš Los Angeles

Rūta Sakienė

Los Angeles ir apylinkių pabaltiečiai DIDYJĮ PIR-MADIENĮ šventė didžiausiu entuziazmu. Jau visą savaitę ruošiasi, planuota ir raginta, kad tos dienos vakare, kai prezidentas Bush'as paskelbs pasauliui, jog pagaliau atėjo laikas ir Amerikai pripažinti Pabaltijo kraštų nepriklausomybes, visi kas tik gali ir pajėgia suvažiuotų į Šv. Kazimiero parapijos salę iškilmingai ir džiaugsmingai paminėti ir atšvęsti šią lemiančią dieną. Renginį bendromis jėgomis organizavo Baltų Jungtinis Komitetas, Baltų Laisvės Lyga, Latvių, Estų organizacijos ir Amerikos Lietuvių Bendruomenės, ALTo ir Tautos Fondo Los Angeles skyriai.

Suvažiavo tūkstantis žmonių – didelė dalis jaunimo, kuris daugumoj pasiliko kieme. Per kraštus liejosi džiūgaujanti jų energija šokant tautinius šokius, džiaugsmingai dainuojant ir kitaip "neriantis iš kailio". Gi sklidinai prigrūstoj tvankioj ir karštoj salėj minia žmonių su nemažesniu džiaugsmu ir energija mojavo vėliavomis, šaukė, skandavo ir plojo, plojo, kartais sukildami ant kojų, sekdami kiekvieno kalbėtojo žodį.

Programą vedė Baltų Lygos atstovas ir Informacijos Centro vadovė Dalė Trotmanaitė. Kalbėjo, išvardindamas visas valstybes, pripažinusias Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybes ir joms padėkodamas – Bendruomenės pirmininkas Edmundas Kulikauskas. Savo šiai dienai sukurta posmą deklamavo poetas Bernardas Brazdžionis. Pristatyti svečiai ne pabaltiečiai, kurių buvo geras tuzinas. Devinto televizijos kanalo vyriausias pranešėjas, Larry Carroll, didelis pabaltiečių ir iš viso už laisvą kovojančių draugas, pabrėžęs, kad šventėje dalyvauja ne kaip žinių rinkėjas, išdrožė jautrią sveikinimo kalbą.

Ilgesnes kalbas pasakė visi trys konsulai. Po kiekvieno konsulo kalbos buvo mažas meninis interliudas. Lietuvius atstovavo solistė Janina Čekanauskienė, padainuodama "Tėviškėle, Tėviškėle".

Mūsų generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas, prieš pradėdamas kalbėti, salei audringai plojančiam, pagerbė du paskutinius tarpe mūsų esančius savorius-kūrėjus – eilinį Mykolą Barauską ir Vyčio Kry-

žiaus kavalierių pulkininką Joną Andrašūną. Savo kalbą kons. Čekanauskas pradėjo citata iš knygos AMŽINOJI LIETUVA. Čia pateikiamas laisvas konsulo kalbos vertimas.

"Paskutinysis Jungtinių Amerikos Valstybių nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministeris dr. Owen J.C. Norem savo knygoje TIMELESS LITHUANIA (Amžinoji Lietuva), pasakęs lietuviškai "Kas bus, kas nebus – o Lietuva nepražus", rašo toliau: "Šie senos ir garbingos tautos žmonės nuo nežinomų laikų ir per kartų kartas paveldėjo daug vargo ir skausmo. Jie matė tautas sumišusias, pergyveno užgrobimus tokių priešų kaip kryžiuočiai, totoriai, rusai. Jie praėjo užgrobtųjų neapykantos kančias, bet niekad galutinai nenusilenkė nei slavui nei vokiečiui ir visuo met išėjo laimėtojai.

"Bet šiandieną nežiūrėkime atgal į ilgą ir žiaurią Sovietų okupaciją, kuri uždėjo savo ženklą ant Lietuvos žmonių ir jų protėvių žemės", – kalbėjo toliau konsulas Čekanauskas. "Ta Lietuvos istorijos dalis niekuomet nebus pamiršta. Šiandieną žiūrėkime į ateitį, į naują rytojų su nauja viltimi ir įsitikinę, kad lietuviai vėl bus savo likimo šeimininkai. Likimo, kuris dvidešimt pirmam šimtmečiui atneš naują Lietuvą jos žmonėms. Meldžiamės šiandieną, kad Dievas siųstų savo šviesą mūsų numylėtam kraštui ir jo vadus vestų tikrais tiesos ir gerbūvio keliais.

Susirinkome šiandieną švęst ilgai lauktą pergalę – mūsų Tėvynės Lietuvos okupacijos pabaigos pradžią. Šį rytą Jungtinės Amerikos Valstybės įsijungė į vis didėjančią pasaulio valstybių sąrašą, formaliai pripažindamos Lietuvos, Latvijos ir Estijos teisėtas vyriausybes. Šiandieną visa Lietuva švenčia išsipildymą ilgų kovų atgauti pilną laisvę ir nepriklausomybę. Lietuvos žmonės užmokėjo už šios dienos laimėjimą nesuskaitomomis gyvybėmis ir turto praradimais. Bet juk jokia kaina nėra per didelė, kai kovojama už laisvę ir nepriklausomybę, neteisėtai iš jų atimtą prieš pusę šimtmečio. Lietuvos žmonių kantrybė, ištvermė ir didžiulės aukos šiandieną atsilygina mums visiems – Lietuva ir vėl atgauna teisėtą vietą naujo pasaulio valstybių šeimoje.

Dėkojame šiandieną visiems, kurie rėmė šiuos mūsų siekius ir niekad nesusvyravo savo įsitikinimuose. Dėkojame Jungtinėms Amerikos Valstybėms, niekad nepripažinusioms Lietuvos nelegalios okupacijos. Taip pat dėkojame visoms kitoms valstybėms, kurios ištikimai vedė Baltijos Kraštų įjungimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimo liniją. Bet mūsų didžiausia ir nuosirdžiausia padėka skiriama Lietuvos žmonėms. Jų kraujas, jų drąsa, jų tvirtas įsitikinimas, kad teisybė pergals blogį palaikė geresnio rytojaus viltis jaunu ir senų širdyse ir mintyse. Dieve, juos laimink ir saugok ne tik dabar bet ir amžių amžiais. Tešviečia saulė ir džiaugsmas Gintaro Šalys – mūsų numylėtoji Lietuvoj!"

Paprašęs salėje esančių atsistojimu pagerbti žuvusius už Lietuvos laisvę, konsulas V. Čekanauskas savo kalbą baigė žodžiais: "Tegyvuoją laisvos ir nepriklausomos Estija, Latvija ir Lietuva!"

Sugiedojus Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Amerikos Himnus, visi buvo pakviesti vaišių ir linksmybių. Lūžo Birutėčių ir Lietuvos Dukterų apkrauti stalai, skrido šampano kamščiai, kieme ilgai nesibaigė muzika ir klegesys. Žmonės glebėsčia vosi, sveikino vieni kitus, tekėjo džiaugsmo ašaros ir skambėjo juokas. Ilgus metus tokios šventės daugumas nedrįsime nei tikėtis sulaukti ir tur būt tiek koncentruoto gaivalingo džiaugsmo bent mūsų Nepriklausomybės laikus atmenančių amžiuje jau neteks pergyventi. Bet ir nereikia, nes ši diena, šis karštas Rugsėjo Antrosios vakaras buvo didžiųjų mūsų vilčių ir viso pusšimčio metų svajonių išsipildymo zenitas.

SEARCHING

Angela Rosa Karšinskaite, for relatives living in U.S.A., Canada and / or Lithuania. Father: Juozas Karšinskas from Vilkaviškis (Kybartai), son of Peter and Mary. Mother: Anelė Vidūnaitė. My father came to Argentina sometime between 1925 and 1927, dying in 1936, when I was only 44 days old.

Please contact me at the following address: Angela Karšinskas de Pertuz / 122 Las Americas 1981 / (C.P.1888) Florencio Varela, Buenos Aires / Argentina, Tel.0-11-54-1-255-2231.

Thank you!!

(33-35)

Iš Lietuvos gaunamų laikraščių MARGUMŲNAI

* Vilniaus miesto Tarybos prezidiumas nutarė pritarti nuostatai, kad Lietuvoje būtų įkurta Miestų sąjunga, kurios nariai būtų septyni didieji Lietuvos miestai.

* Rugsėjo 5 dieną Vilniuje Lukiškių aikštėje buvo atstatytas kiek anksčiau nežinia kieno susprogdintas kryžius.

* Jaunimo reikalų darbo grupė kreipėsi į Vilniaus miesto tarybą ir valdybą, prašydama finansinės paramos, rengiant Lietuvos jaunimo organizacijų, miestų savivaldybių deputatų ir užsienio jaunimo atstovų bendrą vasaros seminara Ignalinoje. Jame kviečiami dalyvauti Euroskautų asociacija, Lituanika, Jaunosios Lietuvos, Humanistų sąjungos, Socialdemokratinio jaunimo sąjungos, Ramuvos, Ateitininkų, Rokerių atstovai, Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir Vilniaus miestų tarybų deputatai.

Savivaldybė jaunimo organizacijų prašymą patenkino.

* Visoje TSRS trūksta monetų, nors jas gamina net dvi liejyklos, Maskvoje ir Leningrade, dirba keliomis pamainomis. Monetų gamybą reikėtų patrigubinti, tačiau liejykloms labai trūksta apie 400 tonų specialaus metalo.

* Iš Olandijos pilietės K.J. Lietuvos viešbučio Vilniuje kambario buvo pavogti asmeniniai daiktai, čekių knygelė, drabužiai ir kiti daiktai. O dar prieš keletą dienų buvo apvogtas kitas Lietuvos viešbučio gyventojas iš Švedijos. Smarkiai pakilus gyvenimo Lietuvos viešbutyje kainoms jame gyventi pasidarė nei kiek nesaugiau.

* 59 rublius ir bendruosius talonus kainuoja pliušinis meškiukas, pagamintas Neringos susivienijime. Kaip jį nusipirkti – tai mįslė tėvams ir vaikams, kadangi daugelis tegauna 100 bendrųjų talonų per mėnesį ir už juos reikia pirkti beveik visas kasdieniniai būčiai reikalingas prekes.

* 100 rb už kilogramą rūkytų ungurių, kurie gaudomi tik Kuršių mariose, mokama Klaipėdos turguje. Bendra Lietuvos – Danijos firma juos pradėjo auginti ir tvankiniuose, tačiau apie pardavimo kainą kol kas nekalbama, nes pirmieji unguriai smaližiams bus pateikti tik Kalėdų stalui.

* Šviežia lašiša kainuoja 350 rb, o brakonierius, sučiuptas ją gaudant, moka tik 75 rb baudą. Vadinasi, pigiau brakonieriauti ir mokėti baudas, negu šią žuvį pirkti.

Vilniaus laikraštis

* Pagal 1928 metų nuotraukas Kuliuose atstatytas ir pašventintas Laisvės paminklas, kuris buvo nugriautas 1951-iais metais vietinių partorgų pastangomis.

* Šilalės rajono statybos organizacijos žmonės jau įpusėjo po gaisro atstatomos Kaltinėnų bažnyčios darbus: uždengus stogą, imtasi interjero. Klebono Petro Linkevičiaus iniciatyva sparčiai statomos ir Kalvarijų stotelės. Rajono savivaldybė šią statybą parėmusi 110 tūkstančių rublių, padeda tikintiesiems susigražinti ir kitus parapijos pastatus: dvasiškai ruošiasi sugrįžti į bolševikų prieš 50 metų atimtas Šilalės ir Laukuvos klebonijas. Rudenį žadama pašventinti Kvėdarnos ir Pajūralio apylinkių sandūroje buvusios bažnyčios vietoje pastatyta koplyčia, kurioje bus laikomos gegužinės pamaldos.

Lietuvos aidas.

* AT sekretorius L. Sabutis informavo, apie ketvirtosios AT sesijos darbų programą. Sesija numatoma pradėti rugsėjo 10, o baigti gruodžio 23.

* Lietuvos Respublikos parlamentas priėmė civilinio kodekso pakeitimus. Dabar įsigaliojo įstatymas nevaržantis asmens teisės statyti norimo dydžio namus.

Lietuvos aidas.

* Varėnos rajone atliekama nemažai istorinių ir kultūros paminklų priežiūros bei apsaugos darbų. Šiemet norima sutvarkyti Merkinės piliakalnį, restauruoti Liškiavos bažnyčią, tvarkomas etnografinis Zervynų kaimas.

* Panevėžio higienos centre paaiškėjo, kad iš Varėnos supirkimo punkto atvežti džiovinti grybai turėjo net 10 kartų didesnį, negu leidžiama, užterštumą radioaktyviomis medžiagomis. Tą patvirtino ir tyrimai Vilniuje.

* Beveik prieš dvejus metus Respublikoje įkurta žinomų iš Žemaitijos kilusių ir Žemaitijoje gyvenančių istorikų, kultūros veikėjų, mokslininkų iniciatyva buvo sukurta Žemaičių kultūros draugija. Šį pavasarį įvyko pirmasis šios draugijos suvažiavimas (jos pirmininku buvo išrinktas telšiškis Stanislovas Kasperavičius). Ši organizacija pradėjo leisti savo laikraštį žemaičiams "A mon sakaa?" Laikraštis leidžiamas Palangoje.

* Pašventintas Nidos švyturys. Į pašventinimo ir šv. Petro, žvejų globėjo vardo suteikimo iškilmes buvo susirinkę daug vietinių gyventojų ir poilsiautojų: Nidos švyturys statytas prieš 116 metų... Ties Baltijos jūra, Lietuvos teritorijoje, yra trys švyturiai: Nidos, Šventosios ir Klaipėdos. Istoriniai šaltiniai byloja, kad seniausiais yra Klaipėdos, kuriam šiemet sukanka 205 metai. Iš pradžių jo viršūnėje degė 12 storų žvakių, vėliau – žibalinės lempos švyturys daug kartų restauruotas...

* Nuo šiol iš Klaipėdos galima skubiai paskambinti į bet kurį pasaulio miestą. Šias paslaugas pradėjo teikti Klaipėdoje įsikūręs valstybinės ryšių komercinės įmonės uostamiesčio filialas. Ryšys vyksta per palydovus.

Tiesa

Parengė Vitalius Zaikauskas.

"A.P.P.L.E. PASKAITININKŲ" ISPŪDŽIAI

Rugpiūčio pabaigoje į Ameriką ir Kanadą grįžo A.P.P.L.E. organizacijos nariai.

Daugiau nei trisdešimt paskaitininkų dalyvavo mokytojų Kvalifikacijos Kėlimo Instituto Vilniuje suruoš tame seminare, vykusiame nuo liepos 13 iki rugpiūčio 10 d.

A.P.P.L.E. (American Professional Partnership for Lithuanian Education) kūrėja Vaiva Vėbraitė – Gustienė ir jos energinga kolegė Jūratė Krokytė – Stirbienė užžiebė entuziazmo liepsnelę Amerikos lietuvių pedagogų širdyse. Keletas specialistų, net be lietuviškų šaknų, taip pat užsibrėžė pabelbėti pristatyti savo srities metodologiją ir medžiagą.

Organizatorės, peržvelgusios siūlomus paskaitų planus ir po daugelio pasitarimų telefonu, per viso pavasarį rengė sustatę programą, kurios gairės leido lanksčiai pritaikyti paskaitas eventualių netikėtumų atveju. Tai buvo milžiniškas darbas atliktas entuziastišku užsibrėžimu ir šeimos narių parama ir prisitaikymu.

Pagaliau, anksti kėlę, švietimo srities profesionalai susirinko New Yorko – Kennedy aerouoste. Daugelis, pirmą kartą viens kitą matydami, pradėjo bendrauti ir tai jaukiai juos jungė ketverias savaites. Pasijuto, lyg tai senai prarasti šeimos nariai atnaujantys jaukią šeimos atmosferą, nežiūrint charakterio skirtingumų bei individualių ypatybių.

Po dviejų parų nemigos ir netikėtų nuotykių skrendant Finn Air (mūsų grupė buvo išsklaidyta) vėl susivieniję į būrį, buvome maloniai pasitikti Rygoje. Dele-

gacija, vadovaujama Instituto direktoriaus Dr. R. Želvio ir jo pavaduotojo K. Pulmono, atgaivino "vystančią" dalyvių energiją užkandžiais ir daina. Artinantis prie Lietuvos sienos visi išvydo pirmąjį gandrą. Tuoj prisitartinom prie pasienio saugotojų būstinės ir mūsų brangių uniformuotų brolių. Didis džiaugsmas pamačius ženklą su aiškiai įrašytu Lietuvos vardu, šalia kurio daugelis panoro įamžinti tą momentą nuotraukose ir skaidrėse.

Paskutinės keturios kelionės autobusu valandos prabėgo pakilioje nuotaikoje – juk mes Lietuvoje!

Mūsų laimei, taip pat, nors ir vėlyvą valandą, rado me šalia bendrabučio grupelę pajėgių ir paslaugių Policijos Akademijos kadetų, kurie neišsigando lagaminų ir paketų marių ir greitai užgabeno juos visus į aštuntą aukštą kuriame dauguma mėnesiui laiko ir įsikūrėme. Jaukumas ir paslaugumas per tą laiką nesumažėjo – gi lietuviškam vaišingumui neprilygs nei vienas kraštas.

Kitą rytą, jau su Instituto vadovais visi suririnko į paskaitų salę # 206 – kuri tapo A.P.P.L.E. paskaitininkų būstine ir "nervų" centru. Čia pasitikrinimai programos vieta ir laiku, čia Švietimo Ministerijos ir Instituto vadovų vakarinės mums paskaitos, čia laikomi mūsų narių aparatai ir medžiagos.

Vidudienį įvyko oficialus atidarymas, narių pristatymas – perjuostos juostos. O koks atsakomybės jausmas! Juk buvome kviešti Lietuvos Švietimo Ministerijos pristatyti informaciją apie šio krašto įvairių mokslo sričių dėstymo metodolo-

A.P.P.L.E. seminaro rengėjai. Iš kairės: Jūratė Krokytė–Stirbienė, Dr. Želvys, Vaiva Vėbraitė – A.P.P.L.E. direktorė ir kūrėja. L. Vasauskio nuotr.

giją, žinias, mokymo plano sudarymą, mokyklų sistemas ir jų administraciją.

Lietuvos švietimo sistemą perorganizuojant bus pasirinkta tinkamiausia informacija ir metodologija Lietuvos jaunimo ruošimui gyvenimui. Šį darbą apsiėmė Lietuvos Kultūros ir Švietimo Ministras Darius Kuolys, jo vice-ministras Aurimas Juozaitis, ir visi jų pata-

rėjai, bendradarbiai yra pasišventę stiprinti švietimo sistemą ir ją perorganizuoti. Informacija plaukia iš daugelio kraštų ir parinkimas tinkamiausios – bus rimtai svarstoma.

Džiaugsmas visiems šviesesnį ir tvirtesnį ateitį kuriantiems!

Bus daugiau –
Regina M. Petrauskienė

"KOMUNISTINĖS NOSTALGIJOS" – CLEVELANDE!

Tik vieną dieną – rugsėjo 18-ąją
Parapijos salėje!

Nėra kaip labai rimtu veidu kalbėti apie labai juokingus dalykus, apie tokį gražų ir linksmą reginį, matai gerai pažįstamus veikėjų veidus, gerai pažįstamus Lietuvos istorijos nuo 1918 iki 1990-ųjų metų puslapius.

Šėpos teatras gimė kartu su Lietuvos Atgimimu, su Sąjūdžiu. Šiuos įvykius skiria tik keli mėnesiai.

Pradžią buvo tokia.

Tikriausiai visi gerai prisimenate 1988 metų lapkričio mėnesį įvykusią dar senojo šaukimo Aukščiausiosios Tarybos sesiją, kurioje

pabūgta priimti nutarimą, protestuojantį prieš daug blogo ir klastos žadėjusias TSRS konstitucijos pataisas. Tą vakarą Vilniuje plasdėjo Trispalvės, perrištos juodais kaspinais, lietuviai pasijuto turį Maskvai pasidavusią "savo" valdžią. Tą vakarą jaunų žmonių galvoje gimė mintis sukurti spektaklį, lėles ir taip parodyti ką apie juos galvoja. Aktoriai, kartu su dailininkėmis pradėjo gaminti lėles, siuvo drabužius gamino ir dažė šėpą, repetavo...

Iš viso to išėjo spektaklis "Revoliucijos lopšinė".

Premjera susilaukė tiesiog milžiniško žiūrovų pasisekimo, neatslūgusio visą teatrinių sezoną. Neimama buvo patekti! Žiūrovai sėdėjo ant grindų, stalų, palangių, o spektaklį filmavo Kanados, JAV, Suomijos, Švedijos, Prancūzijos televizijos kompanijos...

Iš karto po spektaklio jais susidomėjo KGB – atsiuntė Saugumo majorą aiškintis, spektaklio teksto autorius L. Jakimavičius buvo iškviestas "paauklėjimui" į LKP CK ideologijos skyrių. Spektaklis gausiai aprašytas spaudoje:

"Ir apima baimė, kad gal būt matai šį reginį paskutinį kartą. Kiekvieną pilietį, augusį Brežnevo ar kito stabo

paunksmėj nesąmoningai turi apimti tokia baimė. Dairaisi į kitų reginčių veidus, norėdamas pasitikrinti: ar mato tą patį, ką aš matau. Ar viskas gerai, ir niekur mūsų po to, kai pamatėme (tokią ereziją!) nepakvies. Iš kur baimė? Tik pagalvokite: lėlių teatriukas, spintoje ir aplinkui ją straipinėja lėlės, vaizduojančios M. Gorbačiovą, J. Staliną, F. Dzeržinskį (NKVD ir KGB įkūrėjas), V. Kapsuką (LKP įkūrėjas), A. Juozaitį (Sąjūdžio lyderis), V. Landsbergį, R. Sakodolskį (Amerikos balso vedėjas), V. Ivanovą (Jedinstvininkų šmikas)..."

A. Kutrevičius, "Jaunimo gretos" 1989.#4.

"Toji šėpa – dviejų durų ir dviejų aukštų spinta. Tamsiais Viduramžiais antrajame aukšte veikė šventieji, pirmajame – nusidėjėliai ir velniai, atgimusias Šėpos viršuje – Kremlius, apačioje Lietuva 1918-1988 m., greta statinio budi Angelas ir Giltinė..."

Po metų, naujametinės TV laidoje šėpa parodė nedidelį ištrauką: Gorbačiovas Brežnevas ir Stalinas, persirengę Trim Karaliais, vyksta į Lietuvą pas A. Brazauską "pasveikinti ką tik gimusį kūdikėlį – LKP".

Pokštas sukėlė dar negirdėtą skandalą. Štai ką rašė tuometinė, "Komjaunimo tiesa", dabartinis "Lietuvos rytas":

Įsitikinome, kad Lietuvoje viešumai ribų nėra. Regis, mes pradėdam akivaizdžiai lenkti net pačius vakarus. Ten už asmeninį įžaidimą politikas gali paduoti į teismą, gauti piniginę kompensaciją. O pas mus? Nepatiko M. Gorbačiovas – taukšt jam į kaktą, užkliuvo M. Burokevičius – pamurkdysim jį baloje..."

Sekite reklama!

Netrukus Clevelande galėsite patys pamatyti naują šią šio nuostabaus Šėpos (Nukelta į 11 psl.)

A.P.P.L.E. dalyviai iš kairės: Danguolė Vodopalienė, Rita Balytė, Dr. Susan Anders ir Irena Gedrienė, Dr. Aldona Mogenytė Walker, Dr. Paul Slayton, Vida Anton ir Regina Petrauskienė. L. Vasauskio nuotr.

BALTIEČIAI DEMONSTUOJA

Norint pagreitinti Baltų Rūmų diplomatinę Lietuvos respublikos pripažinimą rugpjūčio 25 d. lietuvių ir latvių motorizuota procesija buvo prie prez. Bush vasarnamio Kennebunkport, Maine.

Į šią akciją, kurią organizavo Bostono LB, LIC ir latvių bendruomenės, Pranciškonų vienuolyno teritorijoje susirinko arti 200 demonstrantų, atvažiavusių automobiliais, sunkvežimiais ir dviračiais.

12 val. Šv. Antano bažnyčioje tėv. provinciolas Placidus Barius aukojo Šv. Mišias už Lietuvą. Po pamaldų motorizuota kolona su JAV, Lietuvos ir Latvijos vėliavomis, plakatais pajudėjo miesto gatvėmis Amerikos prezidento rezidencijos link. Vietos policija sulaukė eismą ir padėjo išlaikyti vientisą, daugiau nei mylią nusitęsusią virš 40 automobilių ir dviračių lėtai judančią grandinę.

Praiviai ir pravažiuojantieji stabteldavo ir perskaitė užrašus ant skydų bei plakatų, palydėdavo procesiją plovimais, šypsenomis ir aukštyn pakeltais nykščiais. Prie netoli esančios rezidencijos užkardos, susirinkę

įvairių informacijos agentūrų korespondentai nufilmavo ir vėliau žinių laidoje rodė ir komentavo šį įvykį.

Amerikos lietuvių ir latvių delegaciją priėmė Baltų Rūmų atstovas. Jam buvo įteikta peticija su anksčiau surinktais parašais dėl nedelstino Baltijos kraštų pripažinimo ir simbolinė dovana: gintaro ir medžio dirbinys su Baltijos valstybių ir JAV vėliavėm. Du ratus apsukusi procesija sugrįžo į Pranciškonų vienuolyną, kur netrukus slėny netoli Atlanto įlankos išsižiebė laužas.

Skambant lietuvių ir latvių liaudies dainoms, žmonės susiėmė rankomis, sudarė vieną didžiulį ratą aplink degančią ugnį, pratęsdami ir palaikydami per vandenyną savo tautiečių rankų grandines. Renginio pabaigoje jaunimo organizacijų atstovai, nešini gyvų gėlių ir spygliuočių vainiku su Baltijos šalių vėliavėm ir užrašais, išėjo į motorinę valtį ir išplaukė į atvirą vandenyną, nuleisti tą laisvės ir gyvybės simbolį. Nuo kranto juos palydėjo Amerikos, Latvijos ir Lietuvos himnai.

**KASMETINĖ
SUSIKAUPIMO SAVAITĖ**

Texas festivalio atidarymo parade dalyvavusios lietuvaitės.

Kasmet, liepos viduryje, Pranciškonų vienuolyno patalpose Kennebunkport, Maine, vyksta Naujosios Anglijos ateitininkų poilsio ir susikaupimo savaitės. Septynių dienų dvasiniu epicentru yra Žolinės, t.y. rugpjūčio 15 d. Šv. Pan. Marijos ėmimo į Dangų šventė. Ryto Mišias laikė kun. kapelionas Vyt. Pikturna, o kitas aukojo prelatas Vyt. Balčiūnas, kun. klebonas Vald. Cukuras bei tėvai pranciškonai. Kultūrinių programų sudarymui jau daug metų iš eilės nepailstomai vadovauja dr. Česlovas Masaitis, o sklandžiam vykdymui kuruoja komendantas, dr. Alfonsas Stankaitis. Šiais metais koncertavo solistės Daiva Mongirdaitė Richardson, Gina Čepkauskienė, Jūratė Grauslytė. Literatūrinį vakarą, kartu su dukra Antanina, pravedė Izabelė Žmudzinienė, poezijos recitalį skaitė Kauno dramos teatro aktorė Virginija Kochanskytė – Sakalauskienė. Turiningą meninę programą papildė dokumentinės vaizdajuostės ir švieži išpūdžiai neseniai iš Lietuvos sugrįžusių Pasaulio LB vice-pirm. Algimanto Gurecko ir A.P.P.L.E. pirm. Vaivos Vebraitės.

Maloni aplinka ir prasmingas laisvalaikis padėjo visiems dalyviams gerai pailsėti.

JUODOJO KASPINO DIENA

52-ąją sukaktį paminėti rugpjūčio 23 d. 12 val. Boston City Hall aikštėje susirinko lietuvių ir latvių bendruomenių atstovai. ALT-o pirm. Gintaras Čepas, Harvardo konstitucinės teisės ekspertė Lowry Wyman, ir kiti kalbėtojai, pažymėjo istorinę Baltijos tautų kovos už laisvę ir nepriklausomybę reikšmę šiame lemtingame Sovietų imperijos griuvimo etape. Ovacijomis sutiktos Latvijos, Estijos ir Ukrainos Nepriklausomybių paskelbimai, kurie pasiekė Lietuvos pavyzdžiu. LIC rinko parašus po peticija,

raginančia prez. Bush neatišiotinai suteikti Baltijos valstybėms diplomatinę pripažinimą.

BOSTONO ATEITIES IVYKIŲ KALENDORIUS

Šeštadienį, rugsėjo 21 d. Lietuvių Piliečių Klubas salėje įvyks Vilniaus Šėpos humoro ir satyros teatro vaidinimas. Renginį ruošia Kultūrinis Subatvakaris, ats. Žita Krukonienė.

Visus, besidominčius Lietuvos vaikų ateitimi, Bostono "SOS-Vaikai" organizacija kviečia į savo pirmą metinį susirinkimą, įvyksiantį spalio 10 d. 7:30 val. v. Nukryžiuotojo Jėzaus seselių vienuolyno salėje, Brocktone. Bus išklaustas vice-pirm. Marijos Tovaresh–Ashmanskas pranešimas apie veiklą ir kelionę į Lietuvą, finansų ataskaita.

Dienotvarkėje numatoma aptarti naujus projektus, naš laičių įvaikinimo, tiesioginės pagalbos teikimo, rinkimai į naują tarybą ir kiti klausimai. Bus surengta Lietuvos našlaičių piešinių paroda, rodomos vaizdajuostės, nufilmuotos šią vasarą vaikų globos įstaigose Lietuvoje.

Bostono Tautodailės instituto skyrius, pirm. Saulė Šatienė, rengia pirmąją šio rudens kultūrinę popietę, kuri įvyks sekmadienį, spalio 20 d. 3 val. p.p. Šioje popietėje dalyvaus prof. Petras Vaškys iš Philadelphia su keramikos paroda ir aktorius Arūnas Čiuberkis iš New Yorko dalinsis savo išpūdžiais, patirtais bendraujant su Vilniaus Jaunimo Teatru.

L.Ž.

LIETUVIAI TEXAS VALSTIJOJE

Texas valstija didžiuoja si savo gyventojų, jų kultūrų ir tradicijų įvairovę. San Antonio mieste jau 20 metų vyksta labai populiarius Texas Folklife festivaliai, kuriuose per 4 dienas apsilanko apie 100 tūkstančių žmonių. Jie čia ateina pasižiūrėti, pasiklausti, paragauti, pasimokyti to, ką jiems siūlo įvairiausios tautinės grupės nuo vokiečių ir airių iki chmerų ir vėndų.

Pirmai metais San Antonio gyventoja Rasa Šilėnaitė–White nutarė pasinaudoti šituo festivaliu paieškoti lietuvių. Gavusi festivalio rengėjų leidimą, apsilanko tautiniais drabužiais, pasiėmė jaustoms austi stakles ir atsisėdo demonstruoti lietuviškų juostų audimą. Tūkstančiai žmonių matė užrašą "Lithuanians in Texas", o apie 80 užsirašė knygoje esą lietuviško kilimo.

Per metus laiko šitie lietuviai, kai kurie jau penktos kartos ir, aišku, lietuviškai užmiršę, susicementavo į intensyvią grupę, leidžia savo biuletenį, kartu atšventė Kūčias ir Vasario 16-tąją ir suorganizavo jau stipresnį

prisistatymą festivalyje. Su Clevelando moterų talka (iš kepėm ir nuvežėm 500 raštuotų muginukų–širdelių, dėžę šiaudinukų, margučių, plakatų, vėliavų ir kt.) šiais metais lietuviai jau dalyvavo festivalyje su savu paviljonu ir pakankama grupe darbininkų jam aptarnauti ir demonstruoti margučių ir širdelių marginimą, šiaudinukų vėrimą ir juostų audimą.

Už vis svarbiausia vis tik buvo pats lietuvių buvimas šioje margoje, linksmoje, triukšmingoje minioje. Trispalvės vėliavos ir užrašas "Lithuanians in Texas" kaip avilys traukė į save vienišas bitutes: iš Argentinos į San Antonio dirbti per sikėlusį jaunuolį; už amerikiečio ištekęsiją jauną mamytę; į konferenciją atvažiavusį botaniką, grybų specialistą ir pan. Buvo vėl išdalinta apie šimtas registracijos anketų. Reikia tikėtis, kad Lithuanians in Texas augs.

Kas norėtų, kad jų artimieji Texaso valstijoje gautų LiT biuletenį, leidžiamą Houston, skambinkite – tel. 531-8207. oš

DOOR TO DOOR
PARCEL SERVICE TO
UKRAINE - LITHUANIA - LATVIA - ESTONIA
BYELORUSSIA - MOLDAVIA - CRIMEA
LENINGRAD, MOSCOW
• Money • We send parcels with used and new clothing
• Car sales • minimum 5kg or 12lbs. NO MAXIMUM LIMIT.
• Flower delivery • Standard food parcels • regular and express
BY: **INTERPOSTMIR CO.**
1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212
Tel. (716) 894-9880

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

**Visi, kurie skelbiasi Dirvoje
niekad nesigaili**

PRISIMINIMAI

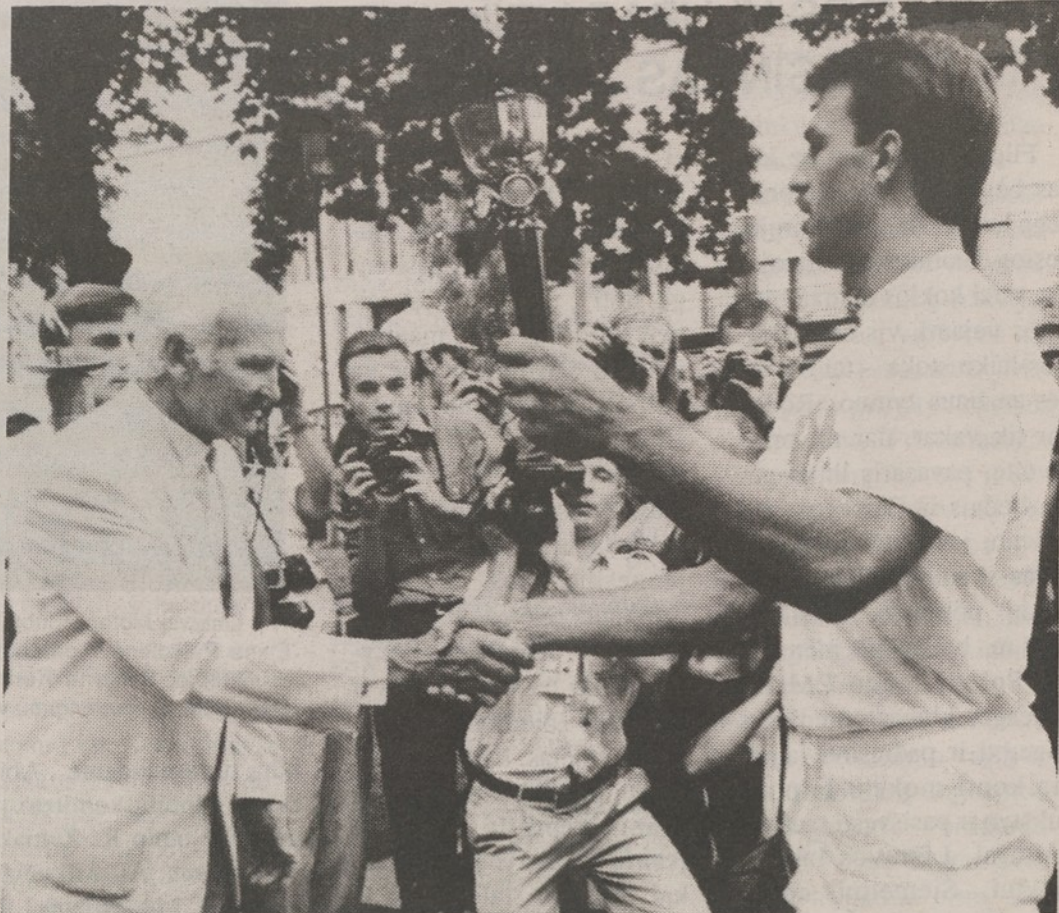
Vladas Vijeikis

– Baisiai mėgstu skaityti prisiminimus. Čia gali rasti ne tik asmeninių pergyvenimų, bet ir istorinių įvykių. Visi, kurie rašo atsiminimus, apie save rašo labai gerai. O kodėl ne? Tegul kiti apie tave bjauriai atsiliepia. Kam čia save koneveikti. Tave giriančių tiek maža, kad daugiausia – grynas nulis. Tad aš nei kiek nesmerkiu atsiminimų rašytojų, kurie save greta Napoleono arba šv. Teresėlės pastato.

Aną dieną ir aš sugalvojau parašyti atsiminimus. Užgimime nors ir dalyvavau, bet neatsiminiau. Tad ši svarbu įvykių praleidau. Mažai ką turėjau pasakyti apie pradžios mokyklą. Negi rašysi apie tai, kad gavai į nosį ir kraujas varvėjo. Tai baisiai nedidvyriška. Bet užkliuvau už vieno labai svarbaus įvykio savo gyvenime. Ir ėmiau abejoti: ar įrašyti ar šiaip nutylėti, kaip komunistai daro arba pakeis ti, pagal didvyrišką liniją. Tą taip pat komunistai jau daug metų kultivuoja. O buvo taip.

Atsiminimai prasideda Kaune, Šančių kareivinėse. Čia aš garbingai atlikinėjau savo patriotinę pareigą. Buvau kareivis. Taigi, buvau toje istaigoje, į kurią pakliuvęs koks kūtvėla, išlenda kaip visai gerai atrodantis pilietis. Bet čia jau kita istorija. Grįžtant. Prabuvus toje kūtvėlų mokykloje vieną mėnesį už tai visi gavome po penkis litus. Ir ne

popierium, bet sidabru. Tokia šventė mūsų tarpe sukėlė nepaprastus patriotinius jausmus. Tad mes, keturi kauniečiai, nutarėme tą šventę bent kiek iškilmingiau atšvęsti. Persirioglinę per geležinę tvorą, kurios niekas nesaugojo, nužygiavome į Šančių užkulių, kur buvo didelis karčiamėlių pasirinkimas. Ir taip mes pradėjome švęsti mūsų karinės apšvietos pirmąjį laipsnį. Mūsų penklitynėms ištirpus, nutarėme žvilgterėti, kas naujo Juozapavičiaus prospekte. Buvo sekmadienis, tad čia vaikštinėjo aibės už mus daugiau aukštyrų pažengusių karių su savo dromomis. O mus, labai nepritinkančius šiai aristokratiškai visuomenei, tuojau pastebėjo karo policija. Mat dėvėjome senomis, naujokams skirtomis uniformomis. Šis ženklas mus ir išdavė. Karo policininkai, labai augaloti vyrai, sugalvojo mus suimti. Pagal karinį mokslą mes strategiškai ėmėme trauktis. Tiesiai tariant – bėgti. (Du pabėgo, o du sugavo). Tarp tų sugautųjų gėdingai buvau ir aš. Pakliuvau į belaisvę. Budintis karininkas ėmė kamantinėti. "Kas buvo tavo draugai?" Į tai aš jam iškilmingai atsakiau: "Kario garbė neleidžia išduoti savo draugų". Jaunas leitenantas labai įtūžo. Pakišo savo kumštelį po mano nosim ir sako: "Aš tau, rupūže, parodysiu kas yra kario garbė." Kaip jis ją rodys – nežinojau, bet

Dar iš Sporto Žaidynių Lietuvoje: K. Savickas ir Š. Marčiulionis olimpinį deglą atnešus į stadioną.

buvau tikras, kad į antausį neskels. Mat statutuose parašyta, kad karininkas kareivio mušti negali. Priešai – gali kareivį mušti ir užmušti. Bet karininkui nevalia. Tad visą galią parodė uždarėdamas mane į pulko daboklę kuris rašant atsiminimus, reikėtų pavadinti kalėjimu ir išpasakoti įvairias baisenybes ten pergyventas. Po savaitės išėjau dar didesniu patriotu ir būčiau ėjęs Vilnių vaduoti, bet Vilnius buvo jau mūsų. O mes rusų.

Tai matote kokia istorija. Ar gali savo atsiminimuose ją gražiai pažodžiui išpasakoti? Jokių būdu. Čia reikia surasti aplinkybių ir situacijų, kuriose sušvytėtų tavo veiksmai. Tad atsimi-

nimuose, nušviesdamas ši savo gyvenimo epizodą, šiek tiek pakeisiu. Trumpai. Mes, jauni kariai, išėjome į Juozapavičiaus prospektą pasivaikščioti. Kas nenori pakvėpuoti grynu oru? Bevaikščiodami pastebėjome kelis lenkų šnipus ir dar vieną kitą šnipę. Norėjome juos nutverti. Jie ėmė bėgti. Mes juos vytis. O tie glušai iš karo policijos griebė mus. Šnipai taip ir pabėgo. Štai kaip ši gyvenimo epizodą aprašysiu savo atsiminimuose.

O dėl savo draugų neišdavinėjimo, tą ir dabar ryškiai atsimenu. Jeigu matau kokį savo draugą per daug svetimai moteriai meilinan-tis, niekad nesakau jo žmo-

nai. Ką jaunas įprasi, tą senas rasi. Taip sako mūsų senovės išmintis.

Labai norėčiau susitikti tą leitenantą, kuris apie mano nosį kumšteliu švaistėsi. Šiandien galėčiau jam gerą patarimą duoti. "O ką jeigu tu diplomatiškai elgtumeis." Sakysime: "Pasakytum: Kur tavo draugai dingę? Norėčiau juos pakviesti išgerti".

Bematant būtų atsiradę. Bet Lietuvos karininkija diplomatijos nesimokė. Kaip gaila. Aš tą savo atsiminimuose įrašysiu. Kai kam atrodys smulkmena, bet mano gyvenime didelis įvykis, vos ne kryžkelės posūkis.

P.S. Už faktus atsakau.

1991 METŲ LIETUVIŲ FONDO PELNO PASKIRSTYMAS

I. ŠVIETIMUI

1. JAV LB Švietimo tarybai			
a. Lituanistinėms mokykloms	35,000		
b. Mokyti, tėvų ir jaunimo stud. savaitė	1,500		
c. Mokslo priem., skaitiniams, vadov., juostoms	8,600		
d. Pedag. ir jaunimo spaudai	3,000	48,100	
2. PLB Švietimo komisijai			
a. Suvalkų apyl. lietuvių veiklai	2,000		
b. Pietų Amerikos lietuvių veiklai	2,000	4,000	
3. Balzeko liet. kult. muziejų, liet. kalb. kursams	1,000		
4. Pedagoginiam Lituanistikos Inst. (iš Stankaus fondo)	1,075		
5. Lituanistikos 17-tam seminarui	3,000		
		57,175	20.0%
6. Studentams stipendijos:			
a. Lankyti Vasario 16 gimnaziją	22,000		
b. Lietuvos studentams	41,900		
c. Lankyti lit. katedrą UIC	9,500		
d. Kitoms studijoms	14,000	87,400	30.5%
		144,575	50.5%

II. KULTŪRINIAMS REIKALAMS

A. MENAMS			
1. JAV LB Kultūros tarybai			
a. Premijoms – dailės, muzikos, teatro, radijo ir žurnalistikai	5,000		
b. LB apylinkių kultūrinei veiklai	6,000		
c. Arts Club Theatre ir kitiems darbams	2,000	13,000	
2. Lietuvių rašytojų draugijos premijai		2,000	
3. Dailės darbų priežiūrai ir parodoms			
a. LF Lietuvių Dailiojo Meno Institutui	5,000		
b. Čiurlionio galerijai	1,000		
c. Lietuvių dailės muziejui	2,000		
d. Lit. tyrimo ir studijų centrui jo darbams	1,000	9,000	
4. Teatrams			
a. Lietuvių operai "Otello" pastat.	2,000		
b. Los Angeles dramos sambūriui	1,000		
c. Vaidilutės teatrui "Patrijotų" pastat.	1,000	4,000	
		28,000	
B. MOKSLUI			
1. Lituanistikos Institutui, bibliografijai	1,000		
2. A. Damušui, jo knygai leisti	3,000		
3. Lit. tyrimo ir stud. centrui moksl. bendradarb.	500	4,500	
		32,500	11.4%

III. VISUOMENINIAMS REIKALAMS

1. JAV LB krašto valdybai			
a. Informacijos apie Lietuvą rinkimui	5,000		
b. Liet. komunikacijos centrui, straips. apie Lietuvą Amer. spaudoje surinkti, liet. profesionalų sąrašus sudaryti ir kit. darbams	5,000		
c. Ruosti mokslinė konferencija	1,000		
d. LB visuom. reikalų tarybai, ieškoti finansinės			

paramos iš Amer. fondų	5,000		
e. LB social. reikalų tarybai, vyresn. centrui	3,000		
f. Pasaulio lietuvių archyvo išlaikymui	5,500	24,500	
2. PLB Švietimo komisijai, Europos studijų savaitė		1,000	
3. Spaudai			
a. Lietuviškai spaudai remti	20,000		
b. Lietuviškos radijo laidoms	5,000		
c. Anglų kalba leidžiamai spaudai (Bridges 1,000; Lituanus 500; Observer 1,000)	2,500	27,500	
4. Lietuviškos institucijoms išlaikyti			
a. Lit. Tyrimo ir studijų centrui			
Pasaulio liet. archyvo remontui	1,000		
Žilėvičiaus-Kreivėno arch. administ.	1,000		
iš Kleopo Girvilo fondo	325	2,325	
b. Jaunimo centrui Chicagoje		2,000	
c. Lietuvių kultūros židiniui, NY		1,000	
d. Pasaulio liet. centrui Lemonte		2,000	
e. Foto archyvui, Damušio filmui gaminti		1,000	
f. Liet. Kat. religinei šalpai iš Vasiliausko fondo		550	8,875
5. Studentų vasaros darbams			
a. JAV LB krašto valdybai	2,000		
b. LB socialinių reikalų tarybai	3,000		
c. Lietuvių Fondo valdybai	2,500		
d. PLB valdybai	2,000		
e. PLB fondui	1,500		
f. Lit. Tyrimo ir studijų centrui		3,000	
g. Liet. Katalikų religinei šalpai		4,000	
h. Dirbti Liet. pasiuntinybėje		4,000	
i. Pasaulio lietuvių administracijai		2,000	24,000
6. VII P.L. Jaunimo kongresui			3,000
7. Knygoms			
a. L. Venclauskienei (Amer. liet. muz. istor.)	1,000		
b. Galerijai, knygoms platinti	1,000	2,000	
8. Iš specialių fondų			
a. Padėkos paminklui, Palm Beach	375		
b. Prel. J. Prunskio LSS premijoms	525		
c. Prel. J. Prunskio krikšč. idealams ugdyti	5,350		
d. XY fondo, Laisvės Varpui	1,000	7,250	
9. Lietuvos reikalams			
a. Liet. Kult. ir Šviet. ministerijai, nario mok. Internat. Assn. of Art Critics	1,000		
b. I. Lukoševičiui, "Social Work" katedrai, Vilniaus U-te medžiagai		2,500	
c. Amer. Professional Partnership for Lith. Education, mokytojų kursams organizuoti		2,000	
d. PLB kultūros k-jai, atvežti iš Lietuvos Z. Kalesinską jaunimą supažindinti su lietuvių tradicijomis		1,500	
e. Lapkričio Sinoikijos k-tui, studijų dienas Lietuvoje remti		1,000	
f. VII P.L. Jaunimo kong. talkos komitetui		3,000	11,000
		109,125	38.1%
		286,200	100.0%

CHICAGOS KLUBAS VEIKLUS IR DĖMESINGAS JAUNIMUI

Filosofų teigimu, ne laikas bėga, bet mes, žmonės bėga laike. Na, ir iš tikrųjų, tiesiog šuoliuose šuoliuojame, tarsi kokios nematomos jėgos vejami, vis skundžiamės laiko stoka – tai dabarties amžiaus žymuo. Rodos dar tik vakar, dar tik prieš savaitę, pavasaris linko gėlių žiedais ir Chicago abiturientų jaunystės juokas ir daina skambėjo "Pavasario Žiedų" pokilyje, kuris įvyko š.m. balandžio mėn. 28 d. Pokylį rengė LMKF. Chicago klubas norėdamas pagerbti ir padėkoti jaunimą kopti mokslo laiptais aukštyn ir pasiųsti tautinei kultūrai, Lietuvos laisvės siekiui. Šiemetinis abiturientų Pavasario Žiedų pokylis buvo jau devynioliktas iš eilės, tradicinis ir išskirtinai puošnus, nuotaikingas, gausus dalyviais. Dalyvavo virš dviejų šimtų svečių, tai patys abiturientai, jų tėveliai ir Chicago kultūrinio, visuomeninio gyvenimo atstovai ir atstovės, besirūpinantieji išeivijos tautiniu likimu.

Į pokylio salę atžygiavo gražus žydinčio jaunimo būrys, savimi pasitikinčiu žingsniu žengiančio, tai 14 mergaičių ir devyni berniukai, visi šventiškai pasipuošę, darė Europos kultūros jaunimo įspūdį. Jie visi yra baigę ne tik šio krašto aukštesnę mokyklą, High school, bet ir Lituanistinę, na, o kai kurie yra jau ir Lituanistikos Pedagoginio instituto studentai, priklausančios Skautų ar Ateitininkų organizacijoms, tautinių šokių rateliui, ar sporto klubui. Mokykloje – daugumos pavardės įrašytos į garbės mokininių sąrašus, yra pirmaujantys. Tai išeivijos tautinis kultūrinis elitas, išeivijos kultūrinis turtas ir pasididžiavimas! Tad pokylio dalyviai, šį atžygiuojantį jaunimą, pagerbė atsistojimu ir skardžiu plojimu. Iškilmes atidarė ir rengėjų vardu abiturientus pasveikino LMKF. Chicago klubo pirmininkė dr. V. Kerelytė. Ji pasidžiaugė jaunimo pastangomis, laimėjimais, skatino mokslo laiptais kopti aukštyn ir neišbėgti iš lietuviško gyvenimo, nepalikti organizuoto jaunimo gretų. Pareiškė padėką ir abiturientų tėveliams, daug besirūpinusiems ir besistengusiems kreipti savo vaikus tautos ir mokslo keliu. Kiekvienas abiturientas buvo iššauktas į sceną, pasakyta, kokioje mokykloje mokėsi, kaip mokėsi, kokį pomėgį turi, kuria kultūros sritimi domi-

si ir kokius turi užmojus ateičiai. Daugumas pareiškė, kad domisi sportu, muzika ir veik visi yra pasirengę stoti į universitetus, įsigyti profesiją. Tad matome yra kuo džiaugtis ir apie ką kalbėti, rašyti, juo labiau žinant, kad per informaciją vyksta nuomonių formavimas, vyresniųjų mokslo laimėjima, užmojis – paskata jaunesniesiems. Banketo programą pravedė pirmininkė, dr. V. Kerelytė. Pokyliui rengti buvo sudarytas ir specialus abiturientų mamičių komitetas, kuris savo uždavinių puikiai atliko: iškepė skanių kepsnių ir patiekė įvairių saldumynų ant meniš kai išpuošto stalo, kuris iš tolo viliojo akį ir žadino apetitą. Tad šešėliu praeiti pro šias darbščiasias biteles

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Chicago klubo naujoji 1990-92 m. kadencijos valdyba iš kairės: Elena Pajėdienė – parengimų vadovės padėjėja, Juzė Ivašauskienė – išdininkė, Dr. Vilija Kerelytė – pirmininkė, Svajonė Kerelytė – protokolų sekretorė, Jolanda Kerelienė – vice-pirmininkė, Marija Macevičienė – parengimų vadovė. Nuotraukoje trūksta Zuzanos Juškevičienės – vice-pirmininkės

būtų tikra nuodėmė. Abiturientų Motinų komiteto pirmininkė buvo R. Žvinakienė, o narės: Al. Mikučiauskienė, R. Modestienė J. Norvilienė, A. Reitnerienė. Dėkui joms!

Taip, tai puiku, mokslo keliu žengiančiam jaunimui buvo ištietas raudonas kilimas, bet kyla klausimas, ar šie visi jaunuoliai ir pateisins tėvėlių ir visuomenės tautines viltis ar visi jie pa-

sišvęs savo tautos reikalui, lietuviybės išlaikymui ir Lietuvos laisvės siekiui, ar atiduos savo kartos duoklę? Teigiama atsakymo laukiant, vyresniesiems, pirmia (Nukelta į 12 psl.)

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA LITHUANIAN-AMERICAN COMMUNITY, INC.

2713 West 71st St. • Chicago IL 60629 • (312) 436-0197 • FAX (312) 436-6909

SVEIKINAME

Nepriklausomą Lietuvos Respubliką
Jos Aukščiausiąją Tarybą,
Jos Prezidiumo Pirmininką Vytautą Landsbergį,
Lietuvos Ministrų Kabineta,
Brangius Tautiečius Tėvynėje ir Išeivijoje
RYŽTINGAI IŠKOVOJUSIUS LAISVĘ IR
NEPRIKLAUTOMYBĘ LIETUVAI. JĄ
ĮVEDUSIUS Į LAISVŲ TAUTŲ IR
NEPRIKLAUTOMŲ VALSTYBIŲ ŠEIMĄ.

MŪSŲ VIENYBĖ — LIETUVOS GALYBĖ!

*Mes su Jumis buvome, esame ir būsime.
Amžiais Tegyvuoja Nepriklausoma Lietuva!*

Jungtinių Amerikos Valstybių
Lietuvių Bendruomenė

Dr. Antanas Razma
Pirmininkas
815-727-1196 n.
815-476-9182 d.
Linas Norušis
Vykd. vicepirmininkas
708-301-7177 n.
Kostas Dočkus
Vicepirmininkas
finansų reikalams
708-652-4410 n.
Bronius Juodelis
Sekretorius
708-986-1613 n.
Birutė Jasaitienė
Socialinių reikalų
tarybos pirmininkė,
Vicepirm. organizaciniams ir
administraciniams reikalams
312-434-2165 n.
312-643-9200, Ext. 458 d.
Dalia Kučėnienė
Kultūros tarybos pirmininkė
312-434-0706 n.
Regina Kučėnė
Svietimo tarybos pirmininkė
312-778-0358 n.
Dr. Tomas Remelkis
Visuomeninių reikalų
tarybos pirmininkas
312-471-0877 n.
Kun. Antanas Saulaitis, S.J.
Religinių reikalų
tarybos pirmininkas
312-737-8400
Rimantas Dirvonis
Vicepirmininkas
sporto reikalams
312-239-2179 n.
312-664-7200, Ext. 4394 d.
Ramunė Kubiliūtė
Vicepirmininkė
informacijos reikalams
708-869-9686 n.
312-503-8109 d.
Vladas Sinkus
„Dovana Lietuvai“
fondo išdininkas
708-246-7506 n.
Sigutė Šnipalė
JAV Lietuvių Jaunimo
Sąjungos pirmininkė
407-723-0566 n.
Danutė Korzonienė
Reikalų vedėja
312-436-8535 n.
Vašingtono įstaigos vedėja:
Asta Banionytė
Lithuanian American Community
Government Affairs Office
2060 N. 14th St., Suite 108
Arlington, Virginia 22201
703-524-0698 d.
703-522-0435 n.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **VILTIES DRAUGIJOS IR DIRVOS GEGUŽINĖ** rengta gražioje Dr. Vytauto ir Aldonos sodyboje, praėjo dideliu pasisekimu. Susirinko netoli 150 svečių, gražus oras, iš Los Angeles atvykę Tautinės Sąjungos pirmininkas Dr. Povilas Švarcas ir vicepirmininkė Rūta Sakienė – traukė clevelandiečius ir apylinkių veikėjus atiduoti, lyg ir metinę duoklę Dirvai ir ja leidžiančiai Vilties Draugijai.

I gegužinės talką buvo įsijungę didelė eilė talkininkų. Juos sukviatė ir gilią padėką jiems reiškia Aldona Maurutienė. Tie didieji talkininkai buvo: J. Balbatas, V. Skirpstas, J. Citulis, S. Juodvalkis, J. Račylionė, A. Bakūnienė, B. Mainelienė, D. Ramonienė, A. Staškuvienė, J. Biliūnienė, R. Čiurberkienė, M. Puškorienė.

Visų, išvardintų ir neišvardintų asmenų talka, Dirvai leisti davė \$876.80 pelno.

Ačiū visiems, kurie bet kuo prie gegužinės pasisekimo prisidėjote.

• **ŠV. KAZIMIERO LI-TUANISTIND MOKYK-LA CLEVELANDE** ateinantį šeštadienį, rugsėjo 14 d., 9:00 v.r. pradeda naujus mokslo metus. Vaikų registracija taip pat bus 9:00 v.r.

Tėvų susierinkimas prasidės 9:15 v.r. Dievo Motinos parapijos svetainėje ir yra privalomas bent vienam atstovui – tėvui arba motinai – iš šeimos.

Pirmą šeštadienį mokyk-

la veiks nuo 9:00 v.r. iki 12:00 val.

Visais kitais šeštadieniais, mokyklos valandos bus nuo 9:00 v.r. iki 12:30 v.p.p.

• **ANDRIUS KLEMAS**, JAV karinės aviacijos kapitonas, ilgų nuotolių bėgikas, užsiregistravo dalyvauti 1991 m. Š.A. pabaltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybėse, š.m. rugsėjo 14-15 d.d., Parma, Ohio.

Andrius laimėjo pirmą vietą 30 km. bėgime Trakai – Vilnius, šią vasarą Lietuvoje įvykusiose IV-se Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse, prabėgęs per 1 val. 41 min. 29.9 sek.

Andrius yra JAV-bių gin kluotų pajėgų lengv. atletikos rinktinės narys ir gyvena Albuquerque, New Mexico. Lietuvių sportiniame gyvenime priklauso Washingtono LSK Vėjui.

Tik vieną dieną

(Atkelta iš 7 psl.)

teatro spektaklį

KOMUNISTINĖS NOSTALGIJOS.

Patys galėsite ne tik smagiai pasijuokti, ne tik pamatyti gražiausią reginį, bet galėsite taip pat susitikti su Raisa Gorbacioviene ir jos vyru, M. Thatcher, Leninu, R. Ozolu, K. Motieka, R. Sakodolskiu, Marksu, Stalinu, Brežnevu, Z. Vaišvila, Kohliu, Bushu, Terlecku, Burokevičium, Landsbergiu... Nesigailėsite!

Parengė Vitalius Zaikauskas

TV 5-to kanalo pagrindinis žinių pranešėjas Ted Henry, Dirvos rinkėja Giedrė Kijauskienė, Rūta Gaidžiūnaitė – Gamber ir jos duktė Colleen, dalyvavo Dirvos pokalbyje apie Dirvą ir Lietuvą.

• **LIETUVOS SATYROS TEATRO "ŠĖPA"** spektaklis Clevelande bus trečiadienį, rugsėjo 18, 7:30 v.v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Įėjimo auka – \$5.00. Vietos nenumuotos, todėl kviečiame rinktis anksčiau. Kas pirmiau – tam geriau. Rengia specialus komitetas, vad. Mildos Lenkauskienės ir Dievo Motinos parapijos.

• **LENGVOS ATLETIKOS VARŽYBOS.** Š.A. pabaltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyksta šį savaitgalį Cuy.Comm. College stadione, kampas W. Pleasant Valley Rd. ir York Rd. Pradžią šeštadienį, rugsėjo 14 d. 1:30 val. p.p. Registracija - nuo 12:00 val. Varžybų tęsia sekmadienį - nuo 10.00 val ryto.

ROMAS PUKŠTYS VĖL VYKSTA Į LIETUVĄ rugsėjo mėn. **PERVEDAMI DOLERIAI, PALIKIMAI.** Priima užsakymus **AUTOMOBILIAMS.** Atsiskaityti iki rugsėjo 10 d.

TRANSPAK,

2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
1-312-436-7772.

Iš būsimo "Šėpos" vaidinimo Clevelande

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

481-6677

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

IVYKIŲ KRONIKA

DIRVOS NOVELĖS KONKURSUI

Šią savaitę gauti kūriniai: Balto Dobilo "Tarp visko ir nieko" Vilties "Saulės spindulėlis", Liamoriuko "Menų kryžkelėje".

SAULĖLEIDŽIO SONETA

A.a. Stasio Santvaro pasakytinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrašta į kietus viršelius, pagaliau pervežta į Dirvos redakciją. Knyga parduodama po \$10.00 ir gaunama šiuo adresu:

DIRVA
19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH. 44119

MARYTĖS STRASEVIČIŪTĖS MENO DARBŲ PARODA

Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus meno galerijoje rugsėjo 13 d., 7:30 val. vak., penktadienį, atidaroma dailininkės Marytės Strasevičiūtės meno darbų paroda. M. Strasevičiūtė gimė Reutlingene, Vakarų Vokietijoje. Šiuo metu ji gyvena Chicago priemiestyje ir dirba savo studijoje Chicagoje. Dailininkė užsitarnavusi nemažą autoritetą ne vien Chicago, bet ir visos Amerikos, meno horizonte, dalyvaudama parodose įvairiuose JAV ir Kanados muziejuose bei žymesnėse galerijose. Paroda Balzeco muziejuje, tai dešimtoji M. Strasevičiūtės personalinė paroda. Ją rengia Balzeco muziejus bendradarbiaujant su Arts Midwest fundacija.

SUMAIŠĖ VISUS ŽEMĖLAPIUS

Rand McNally leidykla buvo pradėjusi spausdinti naują Cosmopolitan World

Atlas laidą, bet Rytinėje Europoje prasidėję pasikeitimai viską sumaišė. Ši leidykla daro paskubomis žemėlapiuose Baltijos ir kitų kraštų sienų pakeitimus.

Replogle Globed Inc. paskubomis keičia savo gaubliuose Baltijos kraštų vardus, išmesdama "SSR" raides.

National Geographic Society jau 1990 m. kovo mėn. Baltijos kraštus žymėjo be SSR raidžių ir skirtingomis spalvomis negu Sovietų Sąj. Kartografa dar ilgai dirbs keisdami žemėlapius.

Ger.J.

WASHINGTONO LB APYLINKĖ

Šeštadienį, rugs. 28, 2 val. p.p. Lietuvos Pasiuntinybėje ruošia Henriko Radausko poezijos popietę. Poeziją deklamuos Virginija Kohanskytė, Kauno Akademinio Valstybinio dramos teatro aktorė.

LIETUVOS ENCIKLOPEDIJŲ LEIDYKLOS REDAKTORIAMS VILNIUJE

Ruošiantiems naujus žinytus, labai praverstų turėti a.a. Broniaus Kviklio šešių tomų veikalą, "Lietuvos Bažnyčios." Jei koks gera-

Mokytojų studijų savaitėje besimokančių lietuviškai grupė su mokytoja R. Udriene ir B. Krokiu (antroje eil.) Antroje eil. trečioji iš kairės M. Lenkauskienė, PLB atstovė švietimo reikalams. Viktoro Kučo nuotr.

širdis išseivijoje galėtų atgimusi Lietuvai šias knygas paaukoti, siųskite arba praneškite Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrai, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Centre šiuo metu darbuojasi LEL vyr. vadovas Mykolas Mikalajūnas. Jo telefonas LTSC svečių mokslininkų rezidencijoje yra 312-436-8087.

TEODORAS BLINSTRUBAS

Kuris buvo išlaikęs pilnus Dirvos laikraščio komplektus nuo 1949 m. iki 1990 m., juos per Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrą paaukojo Lietuvos Nacionalinei Bibliotekai Vilniuje. Šis ilgametis veikėjas daugelyje lietuvių organizacijų šiuo metu yra Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centro direktorių tarybos narys. Teodoras Blinstrubas gyvena Chicagoje.

COCA-COLA PRALENKĖ PREZIDENTĄ BUSH

Š.m. rugpjūčio 29 d. Coca-Cola paskelbė, kad daugiau nepardavinės savo gėrimus vien Maskvos ir Leningrado skyrius. Ukrainai aptarnauti atidaromas skyrius Kijeve. Baltijos kraštai bus aptarnaujami per Skandinaviją.

Kalbama, kad Chevron, MCI, Procter & Gamble irgi žada užmegsti betarpiškus ryšius su atgimstančiais kraštais.

Ger.J.

TADAS NAVICKAS

Coeur d'Alene, Idaho, gyventojas, pirmasis atsiliepė į Lietuvos Enciklopedijų Leidyklos atsišaukimą į išseiviją ir jai atsiuntė \$200 auką per Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrą, Chicagoje. Ta proga teko patirti įdomių dalykų apie šį tautietį.

Navickas yra klasikinės muzikos fortepionui kom-

pozitorius, poetas ir rašytojas – istorikas. Šiuo metu rašo išsamią knygą, "The Highlights of the History of the Catholic Church." Jis yra autorius keturių klasikinių fortepijono muzikos albumų, su 94 kompozicijomis, keturių kitų istorijos veikalų ir eilės ilgų poemų angliškai. Jo poemos "Lithuania" ir "The Towering Figure of Cardinal Jozsef Mindszenty" bei kitos yra atžymėtos auksiniu žymeniu.

Lietuvių tarpe Tadas Navickas yra žinomas taip pat kaip autorius plačios apimties knygos apie savo gimtinę, "Alytus ir jo apylinkės," monografijos apie savo dėdę vysk. Vincentą Padolskį bei dviejų dalių monografijos apie savo tėvą. Tai "Muzikas Stasys Navickas."

Iš profesijos Tadas Navickas yra farmacistas. Po Toledo, Ohio universiteto baigimo 1954 m., jis išlaikė paskirų valstijų egzaminus ir dirbo kaip registruotas vaistininkas Ohio, Arizonos ir Kalifornijos valstijose.

(arza)

PO PERVERSMO BIA VILTYS SUSTIPRĖJO

Robert Knauss, kuris rūpinasi naujai kuriamos Baltic International Airlines steigimu, nuskrido į Rygą pasitarimams. Anot USA TODAY laikraščio ši bendrovė, užmegzdama ryšius tarp vakariečių investuotojų ir Latvijos vyriausybės, pradės skaldyti Aeroflot milžiną. Šis sumanymas buvo paskelbtas š.m. liepos mėn., o BIA skridimai tarp Rygos ir Vakarų Europos numatomi pradėti š.m. spalio 1 d.

Anot R. Knauss būta šešių BIA kūrimo, tikintis griežtosios linijos komunistų sugrįžimo. Dabar, po nepavykusio perversmo Maskvoje, BIA ateities viltys yra daug geresnės.

Ger.J.

CHICAGOS KLUBAS...

(Atkelta iš 10 psl.)

usia lietuviškų intencijų organizacijų vadovams tenka pasirūpinti šį jaunimą kuo greičiau, bent kuriam laikui įdarbinti, ar tai laikraščių redakcijose, organizacinėje veikloje, renginių komitetuose ir t.t., skubėti, kol jaunimas neįsitraukė į studijas universitete, ar neišsoko į kitataučių veiklą. Taip pat yra svarbus psichologinis vyresniųjų nusiteikimas jaunimo atžvilgiu: svarbu jaunimą sutikti su šypsniu, meile ir turėti kantrybės jų pirmosioms pastangoms veikti ir būti naudingiems, – svarbu, kad jaunimas nepajustų kartėlio. Na ir teisingai gyvena kartu savitarpio susipratimas, pagarba asmeniui, džiaugsmas ir tautiniam interesui!

Bent trumpam stabtelėjus prie LMKF. Chicago klubo veiklos, reikia pasakyti, kad esama valdyba, vado vaujama lietuvių bei pasiūlytos jaunosios kartos atstovės, dr. Vilijos Kerelytės, turi savo kadencijos veiklos planą, ir pasirengusios jį vykdyti – vystyti kultūrinę programą, rengti savų dailininkų parodas, rečitalius, kultūrinę programą, rengti savų dailininkų parodas, rečitalius, kultūrinę vakaronę. Reikalinga tik kad Chicago visuomenė parodytų reikiamą dėmesį, – lankytojų renginius. Tik sujungtomis pastangomis užtikrinsime išseivijos kultūrinę veiklą ir pateisinsime savo tautinę, kultūrinę egzistenciją.

Z. Juškevičienė

WANTED

LADY HOUSEKEEPER
4 days a week 6 dol. an hour
921-2025
Shaker Heights near Rapid

A. A.

ANICETAS A BALYS

Mirė 1990m. rugp. 25 d. Chicagoje, sulaukęs 81m. amž. Palaidotas Clevelande, Visų Sielų kapinėse.

Prieš 2 savaites jis dalyvavo laidotuvių savo brolio Ekon. Dr. STASIO BALIO, mirusio Grand Rapids, Mich. rugp. 9 d.

Nuliūdime liko brolis MEČYS BALYS su šeima Clevelande, mirusio brolio STASIO žmona DANUTĖ, jos duktė ALDONA ir sūnus SAULIUS su šeimomis ir anksčiau mirusio Vilniuje brolio VYTAUTO (med. gyd.) šeima, pusbroliai ir puseserės Lietuvoje.